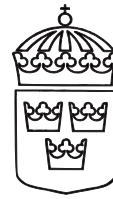

Regeringens proposition

2009/10:157

Bidragsvillkor för fristående verksamheter

Prop.
2009/10:157

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 18 mars 2010

Fredrik Reinfeldt

Jan Björklund
(Utbildningsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att skollagens (1985:1100) bestämmelser om prövning inför godkännande av fristående skolor förtydligas. I propositionen föreslås även regler för bestämmande av bidrag till förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg av annat slag än förskola och fritidshem (pedagogisk omsorg). Bidraget ska bestämmas på samma sätt som bidrag till övrig enskild förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och fristående skolor. Vidare ska enskilda huvudmän för pedagogisk omsorg få rätt att överklaga kommunens beslut om bidragets storlek till allmän förvaltningsdomstol.

Regeringen föreslår även att vissa bestämmelser om ansökningstid vid ansökan om godkännande av fristående skolor upphävs och redovisar därtill bedömningar angående ett förändrat ansökningsförfarande m.m. De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 28 juni 2010. Bestämmelserna om kommuners bidrag till pedagogisk omsorg föreslås tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2011.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)	4
3	Ärendet och dess beredning	13
4	Principiella utgångspunkter	14
5	Ett förändrat ansöknings- och tillståndsförfarande	15
5.1	Tidpunkt för ansökan och beslut	15
5.2	Grunder för Skolinspektionens prövning	19
5.3	Underlag för Skolinspektionens prövning	22
6	Bidrag till pedagogisk omsorg	23
6.1	Principen om lika villkor och pedagogisk omsorg	23
6.2	Ingående kostnadsslag	25
6.3	Pedagogisk omsorg hos olika huvudmän	27
6.4	Avräkning för föräldraavgifter	28
6.5	Möjlighet att överklaga införs	28
7	Ersättning för faktiska lokalkostnader i vissa fall till enskilda förskolor, skolor och annan enskild verksamhet	30
8	Lika villkor vid ändring av budget under löpande budgetår	32
9	Tillfällig ändring av övergångsbestämmelse angående den s.k. riksprislistan	33
10	Ekonomiska och andra konsekvenser	34
11	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	35
12	Författningskommentar	36
	Bilaga 1 Sammanfattning av betänkandet Mer om fristående skolor och enskild förskoleverksamhet (SOU 2008:122)	39
	Bilaga 2 Författningsförslaget i betänkandet Mer om fristående skolor och enskild förskoleverksamhet (SOU 2008:122)	43
	Bilaga 3 Förteckning över remissinstanser avseende betänkandet Mer om fristående skolor och enskild förskoleverksamhet (SOU 2008:122)	60
	Bilaga 4 Förslag till lagtext i lagrådsremiss (U2010/942/G)	61
	Bilaga 5 Lagrådets yttrande	71
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 mars 2010	73
	Rättsdatablad	74

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2009/10:157

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100).

2 Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)

Prop. 2009/10:157

Härigenom föreskrivs att 2 a kap. 17 a och 19 §§, 2 b kap. 10 a §, 9 kap. 6, 6 a, 8, 8 b, 8 d och 9 §§ samt 15 kap. 11 § skollagen (1985:1100)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a kap.

17 a §²

Barnets hemkommun ska lämna bidrag till en huvudman som har rätt till bidrag enligt 17 §.

Bidraget (grundbelopp) till förskola eller fritidshem ska avse ersättning för

1. omsorg och pedagogisk verksamhet,
2. pedagogiskt material och utrustning,
3. måltider,
4. administration,
5. mervärdesskatt, och
6. lokalkostnader.

Därutöver ska bidrag (tilläggsbelopp) lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Bidrag enligt andra stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen.

Bidrag till verksamhet som avser pedagogisk omsorg ska bestämmas med hänsyn till barnets behov och huvudmannens åtagande efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen. Hemkommunen är bara skyldig att lämna bidrag i den omfattning som den är skyldig att

Bidraget (grundbelopp) till förskola, fritidshem eller pedagogisk omsorg ska avse ersättning för

Bidrag enligt andra stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna motsvarande verksamheten.

Om kommunen inte tillhandahåller pedagogisk omsorg, ska bidraget bestämmas efter vad som är skäligt med hänsyn till den enskilda verksamhetens innehåll och omfattning.

Hemkommunen är bara skyldig att lämna bidrag i den omfattning som den är skyldig att erbjuda motsvarande offentliga verksamhet enligt 6–6 b, 8 a och 9 §§.

¹ Lagen omtryckt 1997:1212.

² Senaste lydelse 2009:671.

erbjuda motsvarande offentliga verksamhet enligt 6–6 b, 8 a och 9 §§.

Prop. 2009/10:157

Hemkommunen är inte skyldig att lämna bidrag för samma barn till fler än två huvudmän. Har ett barn ett omfattande behov av särskilt stöd är hemkommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för hemkommunen.

Om barnet tagits emot i två enskilda verksamheter, eller i en enskild och en kommunal verksamhet, är kommunen inte skyldig att lämna ett samlat bidragsbelopp som är högre än om barnet tagits emot i endast en kommunal verksamhet. Hemkommunen ska bestämma hur bidraget ska fördelas mellan huvudmännen för verksamheterna.

När barn tas emot i enskild pedagogisk omsorg, där deras vårdnadshavare arbetar, får bidrag inte lämnas för fler sådana barn än det antal andra barn som har tagits emot.

Kommunen kan lämna bidrag till annan huvudman för enskild förskoleverksamhet eller enskild skolbarnsomsorg än som omfattas av första stycket, om verksamheten uppfyller de krav som anges i 3 § och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag bör bestämmas på det sätt som anges i andra och tredje styckena.

Kommunen kan lämna bidrag till annan huvudman för enskild förskoleverksamhet eller enskild skolbarnsomsorg än som omfattas av första stycket, om verksamheten uppfyller de krav som anges i 3 § och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag bör bestämmas på det sätt som anges i andra–femte styckena.

19 §³

Kommunens beslut i ärenden om godkännande enligt 13 §, om föreläggande eller återkallande av godkännande enligt 16 §, om rätt till bidrag eller återkallande av sådan rätt enligt 17 § samt om bidrag enligt 17 a § andra och tredje styckena får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut av en kommun får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i ärenden som gäller
– godkännande enligt 13 §,
– föreläggande eller återkallande av godkännande enligt 16 §,
– rätt till bidrag eller återkallande av sådan rätt enligt 17 §,
och

– bidrag enligt 17 a § andra–femte och åttonde styckena.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Kommunens beslut om föreläggande eller återkallande av godkännande enligt 16 § och om återkallande av rätt till bidrag enligt 17 § samt domstols beslut gäller omedelbart.

³ Senaste lydelse 2009:671.

2 b kap.10 a §⁴

En fristående skola som av Statens skolinspektion har fått godkännande att anordna utbildning som motsvarar förskoleklassen ska av Skolinspektionen förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i 10 b §.

Skolinspektionen ska dock inte lämna någon förklaring om rätt till bidrag, om verksamheten skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller om skolan tar ut avgifter i strid med 10 d §.

För att en fristående skola med nystartad utbildning ska ha rätt till bidrag gäller att skolan har ansökt om att bli godkänd före den 1 april kalenderåret innan utbildningen startar.

Skolinspektionen ska dock inte lämna någon förklaring om rätt till bidrag, om verksamheten skulle innebära påtagliga negativa följder *på lång sikt för eleverna eller* skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller om skolan tar ut avgifter i strid med 10 d §.

9 kap.6 §⁵

En godkänd fristående skola som motsvarar grundskolan ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i *tredje och fjärde* styckena. *Förklaring* ska dock inte lämnas, om skolans verksamhet skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller skolan tar ut avgifter i strid med 7 §.

För att en nystartad skola ska ha rätt till bidrag gäller att skolan har ansökt om att bli godkänd före den 1 april kalenderåret innan skolan startar. Motsvarande gäller, om en skola har godkänts för utbildning för vissa årskurser och ansöker om att bli godkänd för ytterligare årskurser.

En godkänd fristående skola som motsvarar grundskolan ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i *andra och tredje* styckena. *En förklaring* ska dock inte lämnas, om skolans verksamhet skulle innebära påtagliga negativa följder *på lång sikt för eleverna eller* skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller skolan tar ut avgifter i strid med 7 §.

För varje elev som genomgår en utbildning motsvarande den som ges i grundskolan lämnas bidrag av hemkommunen. Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

⁴ Senaste lydelse 2008:220.

⁵ Senaste lydelse 2009:670.

1. undervisning,
2. läromedel och utrustning,
3. elevvård och hälsovård,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. Kommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag för elever som är i behov av särskilt stöd, om betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidrag enligt *tredje* stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundskolan.

Det som sägs i första–*femte* styckena gäller inte de fristående skolor för vilka regeringen har beslutat om statsbidrag genom förordning eller särskilda beslut och inte heller skolor, för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medelstilldelning. Kommunens skyldighet enligt *tredje* och *fjärde* styckena gäller inte, om statsbidrag lämnas för en utlandssvensk elevs utbildning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i *tredje–femte* styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

Bidrag enligt *andra* stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundskolan.

Det som sägs i första–*fjärde* styckena gäller inte de fristående skolor för vilka regeringen har beslutat om statsbidrag genom förordning eller särskilda beslut och inte heller skolor, för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medelstilldelning. Kommunens skyldighet enligt *andra* och *tredje* styckena gäller inte, om statsbidrag lämnas för en utlandssvensk elevs utbildning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i *andra–fjärde* styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

6 a §⁶

En godkänd fristående skola som motsvarar obligatoriska sarskolan ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i *tredje–femte* styckena. *Förklaring* ska dock inte lämnas, om skolans verksamhet skulle innebära

En godkänd fristående skola som motsvarar obligatoriska sarskolan ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i *andra–fjärde* styckena. *En förklaring* ska dock inte lämnas, om skolans verksamhet skulle innebära

⁶ Senaste lydelse 2009:670.

påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller skolan tar ut avgifter i strid med 7 §.

För att en nystartad skola ska ha rätt till bidrag gäller att skolan har ansökt om att bli godkänd före den 1 april kalenderåret innan skolan startar. Motsvarande gäller, om en skola har godkänts för utbildning för vissa årskurser och ansöker om att bli godkänd för ytterligare årskurser.

För varje elev som genomgår en utbildning motsvarande den som ges i obligatorisk särskola lämnas bidrag av hemkommunen.

Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. läromedel och utrustning,
3. elevvård och hälsovård,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. Kommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag för elever som är i behov av särskilt stöd, om betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidrag enligt *fyärde* stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna obligatoriska särskolan.

Det som sägs i *första-sjätte* styckena gäller inte de fristående skolor för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medels-tilldelning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i *fyärde-sjätte* styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

påtagliga negativa följder *på lång sikt* för *eleverna eller* skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller skolan tar ut avgifter i strid med 7 §.

Prop. 2009/10:157

Bidrag enligt *tredje* stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna obligatoriska särskolan.

Det som sägs i *första-femte* styckena gäller inte de fristående skolor för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medels-tilldelning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i *tredje-femte* styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

Om en fristående skola anordnar sådan utbildning som en kommun enligt 5 kap. får anordna inom ramen för nationella program i gymnasieskolan och alla elever ges möjlighet att inom ramen för utbildningen uppnå grundläggande behörighet för högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå, ska Statens skolinspektion förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 a § i fråga om utbildningen. En sådan förklaring får dock lämnas endast om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till motsvarande utbildning i gymnasieskolan enligt denna lag, med undantag för sådana ungdomar som skulle ge skolan betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter om de skulle antas,

4. skolan för undervisningen använder lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och

5. skolan uppfyller ytterligare villkor i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

Regeringen får meddela föreskrifter om de ytterligare villkor som avses i första stycket 5.

En fristående skola som avses i denna paragraf får även anordna individuellt program. Skyldighet att ta emot en elev på ett individuellt program finns endast om skolan och elevens hemkommun kommer överens om det bidrag som kommunen ska betala till skolan för eleven. Utbildningen ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Utbildningens omfattning får dock minskas om en elev begär det och styrelsen för utbildningen finner det förenligt med syftet för utbildningen.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder *på lång sikt* för *eleverna eller* skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

De bestämmelser i 5 kap. och de föreskrifter som har meddelats med stöd av och i anslutning till dessa bestämmelser, som ger regeringen, en myndighet eller styrelsen för utbildningen rätt att göra avsteg från vad som annars gäller för utbildning anordnad av en kommun eller ett landsting, ska tillämpas på motsvarande sätt för fristående skolor. Detsamma gäller sådana inskränkningar i möjligheterna att anordna vissa utbildningar som kan följa av föreskrifter meddelade med stöd av 5 kap. Huvudmannen för utbildningen ska likställas med styrelsen för utbildningen.

Ett beslut om rätt till bidrag ska innehålla uppgift om vilket nationellt program i gymnasieskolan som utbildningen motsvarar. Beslutet ska dessutom i vissa fall ange vilken nationell inriktning inom programmet som utbildningen motsvarar. Regeringen meddelar föreskrifter om i vilka fall en inriktning ska anges i beslutet.

8 b §⁷

Om en fristående skola lämnar utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasiesärskolan ska förmedla, ska Statens skolinspektion förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 c § i fråga om utbildningen. Förklaring får dock lämnas endast om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i gymnasiesärskolan, med undantag för sådana ungdomar vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,

4. skolan för undervisningen använder lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och

5. skolan uppfyller ytterligare villkor i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

Regeringen får meddela föreskrifter om de ytterligare villkor som avses i första stycket 5.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder *på lång sikt* för *eleverna eller* skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

8 d §⁸

Om en internationell skola erbjuder gymnasial utbildning som har en annan internationell inriktning än den som får finnas i gymnasieskolan eller vid en fristående skola som motsvarar gymnasieskolan eller om skolan anordnar utbildning som leder fram till International Baccalaureate (en internationell skola på gymnasienivå), ska Statens skolinspektion förklara skolan berättigad till sådant bidrag som avses i 8 e § om

⁷ Senaste lydelse 2008:220.

⁸ Senaste lydelse 2008:220.

1. utbildningen följer ett annat lands läroplan och kursplaner eller en internationell läroplan och internationella kursplaner, med anpassning till svenska förhållanden i den utsträckning som är rimlig,

2. utbildningen som helhet är likvärdig med utbildningen i gymnasieskolan,

3. utbildningens allmänna mål och värdegrund inte strider mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det svenska offentliga skolväsendet,

4. utbildningen förmedlar kunskaper som underlättar fortsatta studier utomlands,

5. undervisning i svenska språket och om svenska förhållanden ges i den omfattning som behövs för de elever som under kortare tid är bosatta i Sverige,

6. elever som avses i 8 e § första stycket som har svårigheter i skolarbetet erbjuds särskilt stöd,

7. elever som avses i 8 e § första stycket erbjuds sådan skolhälsovård som ska erbjudas elever i gymnasieskolan,

8. elevavgiften för elever som avses i 8 e § första stycket är skälig med hänsyn till rimliga kostnader för verksamheten, bidrag och omständigheterna i övrigt,

9. skolan är öppen för alla elever som avses i 8 e § första stycket, med undantag för sådana elever som det skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot för skolan,

10. urvalet, om det inte finns platser till alla behöriga sökande, görs på grunder som Skolinspektionen godkänner,

11. sådana elever som avses i 8 e § första stycket och deras vårdnadshavare ges tydlig information om skolans innehåll och inriktning mot fortsatta studier utomlands samt om vad utbildning vid en internationell skola på gymnasienivå kan innebära vid fortsatt utbildning i Sverige, samt

12. skolan följer övriga bestämmelser i denna lag och i andra föreskrifter som avser internationella skolor på gymnasienivå.

Skolinspektionen ska, för annan utbildning än sådan som leder fram till International Baccalaureate, i beslutet om rätt till bidrag ange vilket nationellt program utbildningen ska jämföras med i bidragshänseende. I beslutet ska Skolinspektionen även ange det högsta antal elever som är folkbokförda i Sverige och som omfattas av skolans bidragsrätt.

För att en nystartad skola ska ha rätt till bidrag ska skolan ha ansökt om att bli förklarad som bidragsberättigad före den 1 april kalenderåret innan skolan startar. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om ansökningsförfarandet.

9 §⁹

Om inte kommunen och skolan

Om inte kommunen och skolan

⁹ Senaste lydelse 2002:159.

har kommit överens om annat, *skall* bidraget enligt 8 c § beräknas för ett bidragsår i sänder. Varje bidragsår börjar den 1 januari.

För att en fristående skola som avses i 8 eller 8 b § skall ha rätt till bidrag gäller att skolan har ansökt om att bli förklarad som bidragsberättigad före den 1 april kalenderåret innan det år utbildningen startar.

har kommit överens om annat, *ska* bidraget enligt 8 c § beräknas för ett bidragsår i sänder. Varje bidragsår börjar den 1 januari.

Prop. 2009/10:157

15 kap.

11 §¹⁰

Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om bestämmandet av det bidrag som kommunerna enligt 2 a kap. 17 a §, 2 b kap. 10 och 10 b §§ samt 9 kap. 6, 6 a, 8 a och 8 c §§ är skyldiga att lämna till enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och förskoleklasser samt fristående skolor.

Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om bestämmandet av det bidrag som kommunerna enligt 2 a kap. 17 a §, 2 b kap. 10 och 10 b §§ samt 9 kap. 6, 6 a, 8 a och 8 c §§ är skyldiga att lämna till *enskilt bedriven pedagogisk omsorg*, enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och förskoleklasser samt fristående skolor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för skolhuvudmannen att lämna sådana sakuppgifter om skolverksamheten och sådan verksamhetsredovisning som behövs för uppföljning och utvärdering av verksamheten. Detsamma gäller skyldighet för en kommun att lämna sakuppgifter om verksamheten och sådan verksamhetsredovisning som behövs för uppföljning och utvärdering av förskolverksamheten och skolbarnsomsorgen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunen att lämna uppgifter om verksamheten som behövs för beslut om bidrag till fristående skolor och om hur bidraget till en fristående skola eller annan enskild verksamhet har beräknats.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om skyldighet för huvudmannen för en fristående skola att lämna uppgifter om kommande verksamhet samt ekonomisk redovisning över verksamheten.

1. Denna lag träder i kraft den 28 juni 2010.
2. De nya bestämmelserna om bidrag enligt 2 a kap. 17 a § tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2011.

¹⁰ Senaste lydelse 2009:670.

Regeringen bemyndigade den 22 mars 2007 ansvarigt statsråd att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. föreslå hur lagstiftningen på några områden ska ändras så att offentliga och enskilda förskolor och skolor ska kunna bedriva verksamhet på lika villkor (dir. 2007:22 och 2007:164). Utredningen antog namnet Utredningen om villkoren för fristående skolor. Delar av uppdraget redovisades i januari 2008 i delbetänkandet Bidrag på lika villkor (SOU 2008:8). Regeringen lämnade i mars 2009 propositionen Offentliga bidrag på lika villkor (prop. 2008/09:171) till riksdagen, som beslutade i enlighet med regeringens förslag i juni 2009 (bet. 2008/09:UbU13, rskr. 2008/09:280).

I december 2008 överlämnade utredningen slutbetänkandet Mer om fristående skolor och enskild förskoleverksamhet (SOU 2008:122). I betänkandet redovisas återstående delar av uppdragen i de ovan nämnda direktiven, enligt vilka utredaren skulle överväga förutsättningarna för kommuner att äga eller ha motsvarande inflytande i en fristående skola, undersöka möjligheter och behov för fristående skolor att lägga ut viss undervisning på entreprenad, undersöka om behovet av kravet på att en fristående grundskola ska ha minst 20 elever kan slopas samt föreslå ett mer transparent och rättssäkert ansöknings- och tillståndsförfarande hos Statens skolinspektion. Vidare skulle utredaren enligt tilläggsdirektiv (2008:79) lämna förslag till en författningsreglering av hur kommunernas bidrag för pedagogisk omsorg ska beräknas, samt hur förvaltningsdomstol efter överklagande kan pröva nivån på kommunens bidrag till verksamheten.

En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1* och betänkandets författningsförslag finns i *bilaga 2*. Betänkandet har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Utbildningsdepartementet (U2008/8318/G).

Denna dag har regeringen beslutat propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (prop. 2009/10:165). I propositionen behandlar regeringen tre av de frågeställningar utredaren besvarat i slutbetänkandet; frågan om kommunalt ägande av fristående skolor, fristående gymnasieskolors möjlighet att lägga ut viss undervisning på entreprenad samt slopande av krav på minst 20 elever vid provning av rätt till bidrag för fristående skolor på grundskolenivå. I denna proposition behandlas återstående förslag i slutbetänkandet. Propositionen har föregåtts av en lagrådsremiss.

Efter lagrådsgranskningen har förslaget ändrats i två avseenden. Regeringen föreslår inte längre att kommunen, om den beslutar att lämna bidrag till sådan verksamhet som den inte är skyldig att lämna bidrag till, ska bestämma bidraget enligt de regler som gäller för verksamhet som kommunen är skyldig att lämna bidrag till. I konsekvens därmed har förslaget efter lagrådsgranskningen också ändrats så att beslut om bidrag till sådan verksamhet som kommunen inte är skyldig att lämna bidrag till inte ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Därmed kommer regleringen i dessa avseenden att förbli som den är i dag.

Denna dag har regeringen beslutat propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (prop. 2009/10:165). Den föreslagna regleringen i denna proposition har inarbetats i skollagsförslaget. Den nya skollagen ska dock inte börja tillämpas på utbildning och annan verksamhet förrän den 1 juli 2011. Förslagen i denna proposition avses i vissa fall tillämpas tidigare. Det är därför nödvändigt att också göra ändringarna i nu gällande skollag.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 18 februari 2010 att inhämta Lagrådets yttrande över de förslag som återges i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande återges i *bilaga 5*. Förslaget har justerats i enlighet med Lagrådets synpunkter. Detta redovisas i författningskommentaren till respektive paragraf. Därutöver har vissa språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

4 Principiella utgångspunkter

Enskild verksamhet i form av fristående skolor, enskilda förskolor, och fritidshem samt pedagogisk omsorg är i dag en självklar del av det svenska utbildningsväsendet för barn och unga. Lika självklart är att villkoren för kommunala och enskilda huvudmän så långt möjligt ska vara lika. Genom de förslag i propositionerna Barnomsorgspong och allmän förskola även för treåringar (prop. 2008/09:115) och Offentliga bidrag på lika villkor (prop. 2008/09:171) som antagits av riksdagen (bet. 2008/09:UbU11, rskr. 2008/09:220 och bet. 2008/09:UbU13, rskr. 2008/09:280), förslagen som lämnas i propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (prop. 2009/10:165) liksom förslagen i denna proposition kommer den verksamhet som bedrivs av enskilda huvudmän att få avsevärt bättre förutsättningar att verka på lika villkor. Det är regeringens uppfattning att detta kommer att förbättra utbildningsväsendet och stimulera till ökad konkurrens mellan olika huvudmän.

De nya bestämmelser som infördes i enlighet med propositionen Offentliga bidrag på lika villkor (prop. 2008/09:171) tillämpas för första gången på bidrag för kalenderår 2010. De nya reglerna, som bygger på principen om lika villkor har efterfrågats av såväl kommunala huvudmän som fristående huvudmän för skolor samt enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och förskoleklasser, är nya. Regeringen kommer att följa tillämpningen av bestämmelserna och den rättspraxis som utvecklas på området. När det gäller bidrag till fristående skolor som anordnar utbildning motsvarande gymnasiesärskolan har regeringen givit utredningen Den framtida gymnasiesärskolan (U 2009:04) i uppdrag att bedöma om det är möjligt att bidragsbeloppet för utbildning i fristående gymnasiesärskola ska bestämmas på samma sätt som för gymnasieskolan, dvs. efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser

till aktuellt nationellt program, samt om riksprislistan ska ange ersättningsbelopp för varje nationellt program (U2010/187/G). Uppdraget ska avrapporteras den 15 januari 2011.

Prop. 2009/10:157

Genom införandet av möjligheten att överklaga en kommuns beslut om bidragets storlek till allmän förvaltningsdomstol enligt vanliga regler har en större rättssäkerhet uppnåtts för huvudmän för enskilda förskolor, fritidshem och förskoleklasser samt fristående skolor. I samband med införandet av överklagandemöjligheten förtydligades reglerna för hur bidragen ska bestämmas, samtidigt som kommunernas beräkningsunderlag för ersättning till enskilda förskolor, fritidshem och förskoleklasser samt fristående skolor gjordes mer enhetliga och transparenta. Regeringen ser det som självklart att motsvarande möjlighet ska införas för enskild pedagogisk omsorg, vilket innebär att det även för pedagogisk omsorg måste finnas tydliga regler för hur bidragen ska bestämmas. Samtidigt är det viktigt att reglerna inte är alltför detaljerade, särskilt mot bakgrund av att det inte alltid finns en kommunal verksamhet i egen regi som motsvarar enskild pedagogisk omsorg.

Handläggningen av ansökningar om att få starta fristående skolor måste vara effektiv, transparent och möjliggöra en objektiv prövning som tar hänsyn till berörda huvudmäns intressen, samtidigt som elevers och föräldrars behov av och möjlighet till att fritt kunna välja skolor beaktas. Det finns enligt regeringen ett behov av att öka rättsäkerheten för enskilda huvudmän när det gäller ansökningsförfarandet samt grunderna för Statens skolinspektions prövning.

5 Ett förändrat ansöknings- och tillståndsförfarande

Ansöknings- och tillståndprocessen för fristående skolor har återkommande kritiserats, såväl av kommuner som enskilda huvudmän, för långa handläggningstider och därmed sena beslut som får negativa konsekvenser för skolornas planering. I detta avsnitt lämnas förslag och bedömningar om ett förändrat ansöknings- och tillståndsförfarande, som omfattar dels tidpunkter för huvudmannens ansökan och Statens skolinspektions beslut, dels grunder för Skolinspektionens prövning samt vilket underlag som får lämnas in inför prövningen.

5.1 Tidpunkt för ansökan och beslut

Regeringens förslag: Bestämmelserna i skollagen (1985:1100) om ansökningstid i fråga om tillstånd för fristående skolor, förskolor och andra enskilda verksamheter upphävs.

Regeringens bedömning: Sista dag för ansökan till Statens skolinspektion om godkännande och rätt till bidrag för en fristående skola, förskola och andra enskilda verksamheter bör tidigareläggas till den 1 februari kalenderåret innan verksamheten ska starta. Regleringen av ansökningstiden bör flyttas till förordningen (1996:1206) om fristå-

ende skolor och viss verksamhet inom skolområdet. Där bör en bestämmelse införas om att Skolinspektionen om möjligt ska fatta beslut i tillståndsfrågan före den 1 oktober samma år.

De sökanden bör även i fortsättningen ha möjlighet att fritt komplettera sin ansökan. Någon preklusionsregel bör alltså inte införas.

Utredarens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens bedömning. Utredaren föreslår att tidpunkten för Statens skolinspektions beslut inte ska regleras.

Remissinstanserna: I stort sett alla remissinstanser som behandlat förslaget om tidigarelagd sista dag för ansökan är positiva. Flera framför att de även vill ha en reglering av sista dag för Statens skolinspektions beslut, däribland *Göteborgs, Linköpings, Skellefteå, Sundsvalls och Täby kommuner, Landstinget i Kronobergs län samt Friskolornas riksförbund*.

Svenskt Näringsliv lämnar ett alternativt förslag till hantering av ansökningar och prövning som går ut på att ansökan ska kunna lämnas in när som helst under året och behandlas löpande av Skolinspektionen, att ett beslut ska innebära att huvudmannen certifieras nationellt och att inga nya beslut därmed behövs för etableringar. Även Friskolornas riksförbund vill ha ett nytt förfarande där Skolinspektionen beviljar huvudmannen en auktorisation för att driva en viss verksamhet, medan själva etableringen av verksamheten lägesmässigt beslutas i annan ordning.

Att ansökningstiden tidigareläggs i enlighet med utredarens förslag har *Statskontoret* och *Linköpings kommun* inga invändningar mot, medan *Nacka kommun* är negativ till detta. Nacka kommun påpekar att ”ett förkortat remissförfarande” (med utredarens förslag torde tiden över sommaren för kommunerna att besvara Skolinspektionens remiss att förkortas från fyra till tre månader) leder till att yttranden inte kan hanteras vid ordinarie nämndsammanträden eftersom sådana inte förekommer under sommaren. *Västerås kommun* påpekar vikten av att de politiska nämnderna har möjlighet att besluta om yttrandena under ordinarie nämndmöten.

Statens skolverk avstyrker förslaget om att huvudmän även framgent ska ha rätt att komplettera en ansökan. Verket föreslår i stället att en huvudman endast bör få komplettera ansökan efter föreläggande med uppgifter som saknas vid ansökningstillfället eller inkomma med de förtydliganden som myndigheten behöver.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

I dag reglerar skollagen (1985:1100) när ansökan om godkännande eller rätt till bidrag senast ska göras. Ansökan ska ske senast den 1 april kalenderåret innan utbildningen startar. Statens skolinspektion (tidigare Statens skolverk) prövar ansökningarna.

Enligt dagens regler är en grund för prövningen av rätt till bidrag hur etableringen påverkar skolväsendet i den kommun där etableringen sker (för gymnasieskolan även omgivande kommuner). Genom att eftersträva etablering av skolor i förhållande till bedömt elevunderlag ges skolväsendet långsiktiga planeringsförutsättningar och elevers möjlighet till

en stabil skolgång tryggas. Det är inte ovanligt att tillstånd som Skolinspektionen utfärdat inte utnyttjas av huvudmannen. Att, som *Svenskt Näringsliv* föreslår, frikoppla prövningen av huvudmannen från etableringen riskerar enligt regeringens bedömning att leda till att en än större andel beviljade tillstånd kan komma att inte utnyttjas.

Reglering av ansökningstidpunkt flyttas till förordning

Skolverket har i en redovisning av ett regeringsuppdrag föreslagit att bestämmelsen om senaste tidpunkt för när ansökan ska lämnas in ska flyttas från lag till förordning (U2006/4670/G, Skolverkets rapport 281, 2006). I propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (prop. 2009/10:165) gör regeringen bedömningen att tidpunkten för när en ansökan ska vara inlämnad till Statens skolinspektion bör regleras i förordning i stället för i lag. Samma bedömning görs här.

Tidigareläggning av sista dag för ansökan

Ansöknings- och tillståndsprocessen för fristående skolor har som redan framgått återkommande kritiserats, såväl av kommuner som fristående huvudmän. Kritiken har gällt att handläggningstiderna är för långa och därmed att beslut fattas så sent att det får negativa konsekvenser för skolornas planering. Statens skolverk har i den tidigare nämnda uppdragsredovisningen föreslagit att ansökan ska ha inkommit till verket två månader tidigare än i dag (U2006/4670/G, Skolverkets rapport 281), vilket i normalfallet skulle leda till att beslut kan fattas senast den 1 oktober ansökningsåret. Som främsta skäl för att tidigarelägga sista ansökningsdag anger verket att det är nödvändigt för att skapa rimliga förutsättningar för huvudmännens planering av verksamheten. Dessutom ökar möjligheterna att marknadsföra utbildningen inför elevernas val av gymnasieskola. En tidigare ansökan gör vidare att handläggningen av ansökningar kan starta två månader tidigare jämfört med i dag vilket leder till att kommunerna i ett tidigare skede kan börja analysera konsekvenser av en eventuell etablering och redovisa resultatet till Skolinspektionen. Samtidigt kan kommunernas yttranden över en ansökan lämnas före sommarsemestrarna, vilket ökar möjligheterna för Skolinspektionen att fatta beslut tidigare än idag. Kommunernas remisstid kan dock genom förslaget i praktiken komma att förkortas eftersom remisstiden vanligen utsträcks till fyra månader under sommaren i stället för att, som brukligt, vara tre månader. Regeringen bedömer emellertid att fördelarna med en tidigareläggning av ansökningstiden klart överväger de problem som kan uppstå beträffande kommunernas möjligheter att besluta om yttranden. Tidpunkten för när en ansökan ska vara inlämnad till Statens skolinspektion har betydelse för myndighetens möjlighet att lämna besked om s.k. etableringstillstånd före en bestämd tidpunkt (jfr riksdagens tillkännagivande, rskr. 2004/05:204, se nedan). Om ansökningstiden tidigareläggs till den 1 februari året före tidpunkten för skolstarten, i stället för som nu den 1 april, kan, som framgått ovan, Skolinspektionen påbörja sin handläggning tidigare vilket ökar möjligheten att beslut fattas tidigare än i dag.

En förlängd tid mellan ansökan och starttidpunkt kan dock leda till att ansökningarna vid ansökningstillfället inte kan hålla samma detaljeringsgrad som i dag i alla delar. Exempelvis blir kravet på den fristående huvudmannen att redan vid ansökningstillfället kunna redogöra för de åtgärder som har vidtagits för att säkerställa att skolan kommer att ha tillgång till ändamålsenliga lokaler än mer problematiskt att uppfylla, vilket bör beaktas vid prövningen av ansökan. Regeringen bedömer emellertid i likhet med utredaren att fördelarna med ett tidigare ansökningsdatum är så stora att en tidigareläggning bör ske. Den enskilda huvudmannen ska även framgent ha rätt att fritt komplettera sin ansökan t.ex. med uppgifter som saknades vid ansökningstillfället, vilket bidrar till att Skolinspektionen kan få ett fullgott underlag för prövningen.

Skolinspektionen har i sitt remissyttrande framfört att myndigheten vill ha ett bemyndigande att kunna föreskriva att ansökan endast får göras på elektronisk väg, så att handläggningstiden kan kortas än mer. Regeringen anser dock att en sådan reglering inte är lämplig då man av principiella skäl inte bör tvinga någon att ansöka i elektronisk form.

Reglering av sista dag för beslut

Riksdagen har i en riksdagsskrivelse (rskr. 2004/05:204) tillkännagett sin mening när det gäller sista datum för besked om etableringstillstånd. Riksdagen anför att huvudmannen för en fristående skola bör få besked i god tid innan läsåret startar och innan ansökningstiden går ut för nästa ansökningsomgång. Även besked om avslag är viktigt för de fristående skolornas möjlighet att överklaga beslutet.

I direktiven till utredningen om villkoren för fristående skolor (dir. 2007:33) angavs att utredningen skulle pröva om det ska införas en senaste dag för när den som ansöker om godkännande eller rätt till bidrag för en fristående skola m.m. har rätt till slutligt besked från Statens skolinspektion. Utredaren fann bland annat att en reglering av beslutstidpunkten skulle kunna äventyra kvaliteten i handläggningen, att vissa ärenden kan vara tidskrävande samt att det är svårt att reglera vilka följdena bör bli om ett beslut inte fattas inom föreskriven tid och föreslog därför inte någon reglering av tidpunkten för Skolinspektionens beslut. En annan aspekt är att handläggningen av en ansökan kan komma att dra ut på tiden av orsaker som ligger utanför Skolinspektionens kontroll, t.ex. kan det bero på att sökanden inte i rimlig tid kommer in med kompletteringar som behövs för myndighetens handläggning.

Regeringen menar detta till trots att det är rimligt att i förordning ange en sista dag då Skolinspektionens beslut om tillstånd respektive rätt till offentligt bidrag normalt ska vara fattat. Denna tidpunkt bör vara den 1 oktober året före planerad tidpunkt för skolstart. Den tidigareläggning av sista dag för ansökan som föreslås ovan kommer att innebära att Skolinspektionens handläggning kan starta tidigare jämfört med i dag och att beslut därmed kan fattas tidigare. Skolinspektionen ska enligt förvaltningslagen (1986:223) handlägga ärenden, där någon enskild är part, så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten efter-sätts. Skolinspektionen kan dock komma att i undantagsfall fatta beslut senare än den 1 oktober om huvudmannen för den fristående verksam-

heten kommer in med för handläggningen avgörande kompletteringar så sent på året att Skolinspektionen saknar underlag för att kunna fatta beslut före den 1 oktober. Det kan antas röra sig om endast ett mindre antal fall där beslut blir fattade efter den 1 oktober.

Regeringen anser dessutom att det är mycket viktigt för såväl den sökande huvudmannen som kommunen där skolan är belägen att det i så god tid som möjligt kan ges besked om en skola godkänns eller ej. Det underlättar huvudmannens planering av sin egen verksamhet för kommande år. Även för elever och deras föräldrar som ska välja skola är det av betydelse att så tidigt som möjligt ha information om vilka alternativ som står till förfogande. Regeringen avser att ge Skolinspektionen i uppdrag att årligen i årsredovisningen redovisa ärendemängd och handläggningstider, samt att i förekommande fall rapportera antalet beslut som fattats efter den 1 oktober och orsaker till fördröjningen.

Ingen begränsning av möjligheten att komplettera en ansökan

I anslutning till frågan om det bör införas en sista dag för när ett beslut ska vara fattat finns anledning att diskutera om det finns ett behov av att i författning begränsa en fristående skolas rätt att komplettera en ansökan som är under handläggning hos Skolinspektionen. Enligt Skolverket leder sådana kompletteringar inte alltid till att ansökan blir fullständig i den mening att den tillhandahåller all den information som behövs som underlag för en prövning av en ansökan. Det innebär i sådana fall en fördröjning av handläggningen utan att beslutsunderlaget förbättrats.

Regeringen har övervägt om Skolinspektionen ska ges rätt att förelägga en fristående skola att inom viss tid lämna alla uppgifter som skolan önskar åberopa till stöd för sin ansökan (s.k. preklusion), men menar att nackdelarna med en sådan ordning överväger fördelarna. Om en skolas möjlighet att åberopa nya omständigheter i ett ärende inskränks, kan inte nya upplysningar om hur planeringsarbetet fortskrider lämnas efter det att tiden gått ut. Det betyder t.ex. att ny information om lokalplaneringen inte skulle kunna beaktas. Vidare skulle en preklusionsregel endast avse handläggningen hos Skolinspektionen. Om myndighetens beslut överklagas till förvaltningsdomstol, har den fristående skolan på nytt möjlighet att åberopa omständigheter som inte tidigare förts fram. Det medför en risk för överklaganden som beror på uppgifter som inte varit tillgängliga vid Skolinspektionens handläggning av ansökan, vilket strider mot principen att prövningen av en ansökan i första hand ska ske hos myndigheten och inte i domstol. Någon preklusionsregel bör därför inte införas.

5.2 Grunder för Skolinspektionens prövning

Regeringens förslag: Skollagen (1985:1100) ska kompletteras så att det framgår att Statens skolinspektions bl.a. ska pröva om den fristående skolans verksamhet kommer att innebära påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna och skolväsendet i den kommun där skolan är belägen (för gymnasieskolans och gymnasiesärskolans del även i närliggande kommuner).

Remissinstanserna: Alla instanser utom en är positiva till utredarens förslag om grunder för provning (följder för kommuner på lång sikt och elevperspektiv). Flera remissinstanser har samtidigt lämnat förslag på ytterligare provningsgrunder, utöver effekterna på kommunernas verksamhet samt konsekvenser för eleverna.

Myndigheten för handikappolitisk samordning – Handisam och *Synskadades Riksförbund (SRF)* föreslår att krav på en tillgänglig verksamhet införs i provningen av följderna för fristående skolor och förskolors etablering. *Statens skolverk* ser problem med bl.a. vad som ska gälla för verkets godkännande av gymnasieutbildningar i förhållande till Statens skolinspektions beslut om rätt till bidrag. *Svenska kommunalarbetsförbundet* vill att provningen när det gäller fristående skolor på gymnasial nivå även ska omfatta en omvärldsanalys som beaktar läget i olika branscher.

Enligt *Göteborgs, Lunds, Malmö och Stockholms kommuner* bör ansökningarna även innehålla uppgift om var i kommunen (kommundel) skolan avser att etablera sig, vilket ska ingå i Skolinspektionens provning. Göteborgs kommun framför även, liksom *Landsorganisationen i Sverige (LO)* och *Svenska kommunalarbetsförbundet*, att det saknas ett regionalt perspektiv i förslaget – det är inte endast effekter för etableringskommunen och de närmast liggande kommunerna som hänsyn bör tas till. *Friskolornas riksförbund* menar att Skolinspektionens provning av en etablerings följder för skolväsendet bör omfatta hela kommunen oavsett huvudman, alltså inte bara den del av skolväsendet som bedrivs av kommuner.

Södertälje kommun är genomgående negativ till förslaget och vill i stället att kommunen ska ta ställning till etablering, vars beslut den fristående skolan ska kunna överklaga. I andra hand menar kommunen att kommunens yttrande ska ha avgörande betydelse för Skolinspektionens provning.

Skälen för regeringens förslag: Valfriheten är ett viktigt instrument för att upprätthålla och öka kvaliteten i det svenska skolväsendet. Valfriheten innebär att varje skola måste förtjäna sina elever, oavsett huvudman. Då elever har tillgång till ett brett utbud av utbildningar, där olika anordnare verkar i konkurrens, stimuleras nytänkande och mångfald. Kommunala och fristående skolor ska bedömas och verka utifrån lika villkor. Med den konkurrens om eleverna som råder mellan olika skolor och huvudmän bör kommunernas inflytande i etableringsfrågan minskas.

Vid provningen av de fristående skolorna läggs nu stor vikt vid om en etablering kan komma att medföra påtagligt negativa följder för skolväsendet i lägeskommunen eller, (för gymnasieskolan), annan berörd kommun. Det följer av bestämmelserna i 9 kap. skollagen (1985:1100). Omständigheter som då ska övervägas är bl.a. elevernas möjlighet att välja en skola som ligger nära hemmet, elevernas geografiska fördelning i kommunen, vilka nationella gymnasieprogram kommunen erbjuder liksom antalet elevplatser. Även information om att en fristående skola är avsedd att ersätta en nedlagd kommunal skola liksom vilken betydelse en etablering av en fristående skola har för kommunens möjligheter att upp-

rätthålla bredden i sin egen skolverksamhet är viktig vid Statens skolinspektionen prövning av effekter av en etablering.

Vid riksdagens behandling av regeringens proposition Fristående skolor (prop. 2001/02:35) konstaterade utbildningsutskottet i sitt betänkande (2001/02:UbU7) att tyngdpunkten vid prövningen ska ligga på en helhetsbedömning av samtliga omständigheter som kan inverka på den aktuella friskoleverksamhetens betydelse för skolväsendet. Det är också viktigt, menade utskottet, att prövningen görs ur ett elevperspektiv och beaktar huruvida nyetableringen berikar eller försvårar ett breddat och efterfrågestyrt utbud.

Av rättspraxis framgår att domstolarnas prövning av effekter av en etablering skiftar och avser bedömningar av många olika slags effekter på den verksamhet som en fristående skola avser att bedriva. I en del fall har domstolarna haft ett elevperspektiv och t.ex. bedömt hur en fristående skolas etablering påverkar valfriheten för eleverna eller möjligheten att gå i skolan i en viss del av kommunen, men oftast har domstolarna enligt utredarens analys enbart bedömt etableringen ur ett kommunperspektiv.

Regeringen delar utredarens uppfattning att skollagens (1985:1100) lydelse i denna del bör ändras så att det, i enlighet med utbildningsutskottets mening, framgår att Statens skolinspektion vid sin prövning också ska utgå från ett elevperspektiv och göra en helhetsbedömning. Elevers möjlighet att välja skola och ha tillgång till ett brett utbud av utbildningar är en viktig kvalitetsaspekt i ett skolväsende med både offentliga och fristående huvudmän.

För att effekter ska kunna anses uppfylla kravet på att vara ”påtagligt negativa” föreslås också att de antas bestå på längre sikt. Att bedömningen inte ska göras i ett alltför snävt tidsperspektiv bör även det komma till uttryck i skollagen. Exempelvis ska den omständigheten att en kommun kan tvingas att planera om och göra omfördelningar i sin egen skolverksamhet i ett kortare perspektiv inte vara tillräckligt för att ett godkännande inte ska ges. Statens skolverk har i en rapport (nr 281, juni 2006) angett att verkets undersökningar hade visat att fem år generellt sett ansågs vara en överskådlig period i sammanhanget vilket kan tjäna som riktmärke. Med de föreslagna förändringarna får såväl den fristående skolan som kommunen bättre förutsättningar att planera sin verksamhet.

I propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (prop. 2009/10:165), som regeringen i dag har beslutat, föreslås bl.a. en förenkling av regelverket för Skolinspektionens prövning, genom att ett godkännande av en fristående skola med förskoleklass, fritidshem, grundskola, obligatorisk sarskola (föreslagen ny benämning grundarskola), gymnasie- eller gymnasiesarskola också medför en rätt till bidrag från elevens hemkommun.

Frågan om godkännande av gymnasieutbildningar i den nya reformerade gymnasieskolan och hur det administrativt ska samordnas med Skolinspektionens prövning av rätt till bidrag till fristående skolor för sådan utbildning, har regeringen behandlat i propositionen Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan (prop. 2008/09:199).

Regeringens bedömning: Dagens reglering i förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet att kommuner ska ges tillfälle att yttra sig över fristående verksamheters ansökningar om rätt till offentliga bidrag bör vara kvar.

Utredarens förslag: Överensstämmer inte med regeringens bedömning. Utredaren har föreslagit att den eller de kommuner som berörs av den fristående skolans verksamhet ska vara skyldiga att, på begäran, yttra sig till Statens skolinspektion.

Remissinstanserna: *Barnombudsmannen, Statens skolinspektion, Statens skolverk, Karlstads, Linköpings, Norrköpings och Örebro kommuner* liksom *Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Lärarnas Riksförbund* samt *Friskolornas riksförbund* är positiva till utredarens förslag att kommuner ska vara skyldiga att på begäran yttra sig om fristående verksamheters ansökningar om rätt till bidrag.

Göteborgs och Nacka kommuner ställer sig negativa till ett införande av en skyldighet för kommuner att yttra sig. Kommunerna menar att det dessutom kompliceras av att remisstiden för ett yttrande (i praktiken) förkortas med förslaget om en tidigareläggning av när ansökningar ska skickas in.

Östersunds kommun anser att kommuners synpunkter borde ges större betydelse vid prövningen av ansökningar om rätt till bidrag.

Sveriges Kommuner och Landsting vill ha kvar dagens regler, dvs. att kommunen ges tillfälle att yttra sig men inte har skyldighet att göra det, men önskar samtidigt att det utfärdas mer utförliga anvisningar om vilka upplysningar som kommunen då bör lämna. Bland annat *Täby kommun* anser att det i betänkandet är alltför vagt uttryckt vad prövningen ska baseras på och anser att det bör fastställas kriterier av Skolinspektionen för tillståndsgivning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt dagens bestämmelser ska Statens skolinspektion bereda kommuner tillfälle att yttra sig över ansökningar om fristående förskoleklass, fristående grundskolor, fristående särskolor samt fristående gymnasie- och gymnasiesärskolor. Avsikten är att den kommun där t.ex. en fristående grundskola avses bli etablerad ska beredas tillfälle att framföra sina synpunkter beträffande eventuella påtagliga negativa följder för skolväsendet i kommunen. För fristående gymnasieskolor och gymnasiesärskolor gäller detta krav inte bara för lägeskommunen utan även för närliggande kommuner. Den normala remisstiden för kommunernas yttranden uppgår till tre månader. Uppgifter som har betydelse för Statens skolinspektions prövning är såväl strukturella – bland annat elevunderlag, elevströmmar, utbildningsutbud och geografisk fördelning av skolverksamheten inom en kommun – som ekonomiska. När Skolinspektionen vänder sig till en kommun och bereder den möjlighet att yttra sig utgår regeringen från att kommunen yttrar sig i de fall man motsätter sig en etablering och anser att en sådan skulle få negativa följder för skolväsendet i kommunen. Det kommer, enligt regeringens bedömning att ske, även utan att det finns en formell skyl-

dighet därtill. Regeringen anser således att dagens bestämmelser som ger kommuner rätt att yttra sig, men inte skyldighet att göra det, bör behållas.

Med de ändringar som i denna proposition föreslås när det gäller vad som ska ligga till grund för Skolinspektionens prövning av en ansökan, att bedöma såväl eventuella negativa följder på lång sikt för kommunens skolväsende som elevers tillgång till valfrihet, menar regeringen att en lämplig balans uppnås mellan de olika intressen som gör sig gällande vid en friskoleetablering. Skolinspektionen ska göra en saklig och opartisk prövning utifrån de underlag som finns i ett ärende. Att ge kommuners synpunkter en större tyngd i detta, såsom *Östersunds kommun* föreslår, rubbar grunderna för denna allsidiga prövning.

Riksdagen har som sin mening gett regeringen tillkänna att regeringen bör ge Skolverket i uppdrag att utarbeta och lämna tydliga anvisningar om hur ansökningar och konsekvensbeskrivningar ska utformas så att underlaget för bedömningarna blir fullgott (bet. 2001/02:UbU7, rskr. 2001/02:184). Skolinspektionen, liksom tidigare Skolverket, anger numera i en instruktion till fristående skolor vilka uppgifter som en ansökan ska innehålla. Särskilda anvisningar anger också vad kommunen i sin konsekvensbeskrivning bör ta med för att Skolinspektionen ska få ett fullgott underlag för sitt beslut.

6 Bidrag till pedagogisk omsorg

I detta avsnitt lämnas förslag om ersättning till pedagogisk omsorg med enskild huvudman. Tidigare omfattade benämningen *förskoleverksamhet* förskola, familjedaghem och öppen förskola, och *skolbarnsomsorg* avsåg fritidshem, familjedaghem och öppen fritidsverksamhet. Begreppet *pedagogisk omsorg* infördes i enlighet med regeringens förslag i propositionen Barnomsorgspeng och allmän förskola även för treåringar (prop. 2008/09:115, bet. 2008/09:UbU11, rskr. 2008/09:220) och ersatte bl.a. det som tidigare benämndes familjedaghem.

6.1 Principen om lika villkor och pedagogisk omsorg

Regeringens förslag: Principen om lika villkor för kommunal och enskild verksamhet ska gälla även för pedagogisk omsorg. Bidraget till pedagogisk omsorg ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelningen av resurser till den egna verksamheten av motsvarande slag.

I de fall då det saknas en motsvarande kommunal verksamhet ska kommunen bestämma bidraget efter vad som är skäligt med hänsyn till den enskilda verksamhetens innehåll och omfattning.

Utredarens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Många remissinstanser stöder principen om lika villkor, bl.a. *Barnombudsmannen (BO)*, *Konkurrensverket*, *Statskontoret*, *Borås*, *Danderyds*, *Flens*, *Göteborgs*, *Halmstads*, *Linköpings*, *Lunds*, *Malmö*, *Norrköpings*, *Stockholms*, *Södertälje*, *Täby* och *Östersunds*

Kammarrätten i Jönköping framhåller att det kommer att uppstå tillämpningssvårigheter när det gäller bestämmande av bidragets storlek, då det kan vara svårt att hitta motsvarande verksamhet hos kommunerna. Liknande invändningar framförs av Göteborgs, Jönköpings, Karlstads, Sundsvalls och Växjö kommuner samt av Svenska Montessoriförbundet. Sveriges Kommuner och Landsting anser att de bidragsregler som infördes genom propositionen Barnomsorgsavgift och allmän förskola även för treåringar (prop. 2008/09:115) bör behållas när det gäller pedagogisk omsorg. Skövde kommun föreslår att om det saknas underlag för jämförelse, och då det inte är reglerat vilka kostnader som är förenade med verksamheten, ska bidrag ges för de kostnader som den enskilde huvudmannen kan visa på i sin verksamhet. Örebro kommun förordar att bidraget bör bestämmas utifrån huvudmannens åtagande.

Landsorganisationen i Sverige (LO) och Kommunalarbetareförbundet avvisar förslaget och anser det oacceptabelt att det inte ställs några kvalitetskrav på verksamheten för att bidrag ska lämnas. Uppsala kommun efterlyser ett klarläggande av vilken kvalitet som avses gälla för pedagogisk omsorg, då personalens utbildning och lokalens beskaffenhet är av största vikt. TCO menar att det med förslaget finns en mycket hög risk för att valfriheten leder till bristande kvalitet och likvärdighet.

Skälen för regeringens förslag: Genom lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 2009 infördes nya kriterier för hur bidrag ska beräknas till fristående skolor samt enskilda förskolor, fritidshem och förskoleklasser (prop. 2008/09:171, bet. 2008/09:UbU13, rskr. 2008/09:280). Utgångspunkten är att beräkningen av bidrag till de enskilda verksamheterna ska ske enligt den s.k. likabehandlingsprincipen. Den innebär att bidraget ska bestämmas på samma grunder som kommunen tillämpar när resurser fördelas till den egna verksamheten av motsvarande slag. Regeringen anser att det inte finns skäl att utforma grunderna för bidraget till pedagogisk omsorg på något annat sätt.

För en del av de verksamheter som kan inrymmas i begreppet pedagogisk omsorg finns kommunal verksamhet som kan anses motsvara den pedagogiska omsorgen, och kommunen ska då grunda sin beräkning av bidraget på den egna jämförbara verksamheten. I den mån den pedagogiska omsorgen motsvarar vad som tidigare betecknades som familjedaghem och kommunen har egna familjedaghem finns det t.ex. en klar resurstilldelning att jämföra med. Emellertid har inte alla kommuner sådan verksamhet. Det är kanske inte heller alltid som den verksamhet som bedrivs som enskild pedagogisk omsorg kan likställas med kommunala familjedaghem. I de fallen ska besluten om bidragets storlek i stället grunda sig på vad som kan anses skäligt. Hänsyn bör kunna tas till den enskilda verksamhetens särskilda förutsättningar i form av t.ex. personalens kompetens, verksamhetens omfattning och pedagogikens utformning. I de fall där det finns jämförbar verksamhet i andra kommuner med liknande förutsättningar kan det också vara lämpligt att se till hur sådana kommuner bestämmer bidraget.

Ifråga om kvaliteten på verksamheten kan det konstateras att genom en ändring i skollagen (1985:1100) som trädde i kraft den 1 juli 2009, ställs samma krav på kvalitet och säkerhet som villkor för godkännande av

enskild pedagogisk omsorg som för enskilda förskolor och fritidshem. Verksamheten ska alltså i princip uppfylla de krav som ställs på motsvarande offentliga verksamhet (prop. 2008/09:115, bet. 2008/09:UbU11, rskr. 2008/09:220).

Prop. 2009/10:157

6.2 Ingående kostnadsslag

Regeringens förslag: Bidraget till pedagogisk omsorg ska bestå av ett grundbelopp och ett tilläggsbelopp. Grundbeloppet ska innefatta ersättning för omsorg och pedagogisk verksamhet, pedagogiskt material och utrustning, måltider, administration, mervärdesskatt och lokalkostnader. Därutöver ska kommunen betala ett tilläggsbelopp för ett barn i behov av särskilt stöd. Regeringen ska få meddela ytterligare föreskrifter om bestämmandet av bidraget.

Utredarens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Relativt få remissinstanser har kommenterat förslaget. Bland de som ställer sig positiva återfinns *Göteborgs, Malmö, Norrköpings* och *Södertälje kommuner*.

Örebro kommun anser att när det saknas en motsvarande kommunalt driven verksamhet bör bidraget bestämmas enligt dagens regler, dvs. efter barnets behov och huvudmannens åtagande efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten.

Några instanser har kommenterat enskilda kostnadsposter som föreslås ingå i grundbeloppet. Göteborgs kommun vill att lokalkostnader ska fastställas via skälighetsbedömning och inte med kommunens genomsnittskostnad. Malmö kommun menar att skäligheten av lokalkostnaderna bör bestämmas utifrån hur kommunens egna verksamheter ersätts för detta. *Skellefteå kommun* påpekar att tolkningsutrymmet i den föreslagna regleringen är för stort när det gäller att fastslå bidragsbeloppet för lokalkostnaderna med ett ökat antal överklaganden som följd. *Jönköpings kommun* föreslår att verksamheten ska ersättas för faktisk kostnad för lokaler.

Borås kommun menar att den föreslagna schablonmässiga ersättningen för mervärdesskatt om sex procent är för hög. Även *Uppsala kommun* anger i sitt remissvar att faktisk momskostnad är lägre än sex procent vilket inte är konkurrensneutralt. Uppsala kommun uppger att den i dag inte ger ersättning för lokalkostnader till pedagogisk omsorg vilket gör att förslaget kan innebära för kommunen oförutsedda kostnadsökningar. Borås kommun anser att ersättningen för administration ska grundas på den faktiska kostnaden, inte schablon.

Statens skolverk hänvisar till sitt yttrande över delbetänkandet *Bidrag på lika villkor* (SOU 2008:8) där verket föreslagit att det utöver de föreslagna kostnadsposterna även borde finnas en post för övriga kostnader.

Skälen för regeringens förslag: Som ovan nämnts gäller sedan den 1 juli 2009 nya kriterier för beräkning av bidrag till enskild förskola och fritidshem (prop. 2008/09:171, bet. 2008/09:UbU13, rskr. 2008/09:280).

Svårigheten med att bestämma ersättning till verksamhetsformer som kan rymmas inom begreppet pedagogisk omsorg är att det kan saknas en motsvarande kommunal verksamhet. Det finns också skäl att anta att variationen kan vara stor i fråga om vilka kostnader en verksamhet som betecknas som pedagogisk omsorg kan tänkas ha.

Regeringen anser att det är angeläget att så långt som möjligt tillämpa samma regler även för bidrag till enskild pedagogisk omsorg som för enskilda förskolor, fritidshem och förskoleklasser. Varje kostnadsslag ska därför prövas med den utgångspunkten. I avsaknad av ett underlag för jämförelse får det ankomma på den enskilda huvudmannen att visa vilka kostnader som förekommer i dennes verksamhet och sedan får kommunen ta ställning till ersättningsbeloppets storlek utifrån lika-behandlingsprincipen.

Regeringen föreslår i denna proposition en rätt att överklaga beslut om bidrag till pedagogisk omsorg enligt vanliga bestämmelser (se avsnitt 6.5). Att, som några remissinstanser föreslagit, behålla de ersättningsregler som infördes genom propositionen Barnomsorgspeng och allmän förskola även för treåringar (prop. 2008/09:115) avvisas. För att en domstol ska kunna pröva en kommuns bidragsbeslut behöver domstolen ha ett bra underlag för en sådan prövning; ett krav som inte tillgodoses genom dagens regler.

Kostnadsposten *omsorg och pedagogisk verksamhet* utgörs till största delen av personalkostnader. Vid bedömningen av ersättningsnivån bör en jämförelse göras med kommunens kostnader av motsvarande slag. Det betyder att kostnaden för personal i enskild pedagogisk omsorg bör jämföras med hur det ser ut i kommunens verksamhet. Om det finns skillnader av sådant slag som ger olika kostnadsstrukturer bör detta kunna beaktas.

När det gäller ersättning för *pedagogiskt material och utrustning* kan det också förekomma stora variationer vad gäller kostnaderna beroende på verksamhetens karaktär och omfattning. Kommunens uppgift är dock att försöka finna en kommunal verksamhet som i så hög grad som möjligt motsvarar den enskilda verksamheten och sedan bestämma bidragets storlek.

Måltider är ett kostnadsslag som förmodligen är lättast att beräkna eftersom de flesta kommuner tillämpar fasta belopp för olika sorters måltider. Samma ersättningskriterier bör därför kunna tillämpas för enskild pedagogisk omsorg. Hänsyn bör då också kunna tas till vilka barn som deltar i olika måltider.

Kostnadsslaget *administration* avser personal- och ekonomiadministration och kan variera kraftigt mellan olika verksamheter. I många fall torde administrationskostnaden för enskild pedagogisk omsorg vara så låg att den rimligen bör ingå i den ersättning som betalas för personalkostnader. I mer omfattande verksamheter kan det finnas behov av en större administration. Regeringen menar dock att det finns anledning att förenkla tillämpningen och att den ska vara densamma som gäller för fristående förskolor. Därför bör även den nu aktuella typen av verksamhet få ersättning för administrationskostnader på samma grunder som övriga enskilda verksamheter. Regeringen bedömer dock att schablonersättning bör vara lägre än den som utgår till bl.a. fristående för-

skolor. Lämpligen bör ett påslag på bidragsbeloppet med en procent utgöra en rimlig ersättning. Prop. 2009/10:157

Ersättning för utebliven avdragsrätt för ingående *mervärdesskatt*, den s.k. sexprocentsregeln, bör tillämpas även för pedagogisk omsorg på samma sätt som i dag gäller för fristående förskolor. Staten ersätter kommunerna med sex procent av kostnaden vid bidragsgivning, enligt förordningen (2005:811) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting, varför kommunerna inte har någon kostnad för denna ersättning.

Liksom för verksamhet i enskild förskola bör ersättning för *lokalkostnader* i pedagogisk omsorg motsvara kommunens genomsnittliga lokal-kostnad per barn i motsvarande verksamhet. Om det finns särskilda skäl, bör ersättningen motsvara den enskilda verksamhetens faktiska kostnader om dessa kostnader är skäliga. När det gäller pedagogisk omsorg innebär det att den enskilda huvudmannen först måste kunna redovisa vilka kostnader som är hänförliga till verksamheten och vilka kostnader som är av privat natur, om verksamheten bedrivs i en bostad. Detta kompliceras när det är fråga om flerfamiljslösningar, där den pedagogiska omsorgen kanske sker växelvis hos de familjer som driver verksamheten. Dessa aspekter behandlas närmare i avsnitt 6.3.

6.3 Pedagogisk omsorg hos olika huvudmän

Regeringens förslag: Om barnet deltar i två enskilda verksamheter, eller i en enskild och en kommunal verksamhet, ska hemkommunens samlade bidragsskyldighet per barn inte vara högre än om barnet deltagit i endast en kommunal verksamhet.

Utredarens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De är endast ett fåtal remissinstanser som berör förslaget i sina yttranden. Av dem är *Nyköpings* och *Södertälje kommuner* i grunden positiva till förslaget.

Göteborgs kommun tillstyrker förslaget att bidrag för barn med pedagogisk omsorg hos flera huvudmän ska ta hänsyn till i hur stor utsträckning barnet vistas i de olika verksamheterna. Kommunen anser dock att bidragsskyldigheten bör begränsas till maximalt två huvudmän, då det ur ett barnsperspektiv inte kan vara lämpligt att ett barn får barnomsorg hos fler än två huvudmän.

Jönköpings kommun anser inte att, såsom utredaren anger, kommuner bör anvisa ett barn i behov av särskilt stöd plats i enskild pedagogisk omsorg (med stöd av 2 a kap. 9 § skollagen). Barn i behov av särskilt stöd har ändå, påpekar kommunen, en självklar rätt att välja enskild pedagogisk omsorg och ersättning bör i sådana fall lämnas som tillgodoser det enskilda barnets behov av särskilt stöd.

Skälen för regeringens förslag: Genom ändringar i skollagen (1985:1100), som trädde i kraft den 1 juli 2009, blev kommunerna skyldiga att ge bidrag till varje godkänd enskild verksamhet som tar emot barn vilka annars skulle erbjudas plats i kommunens egen verksamhet, i den omfattning som motsvarar kommunens skyldighet att erbjuda

offentlig verksamhet. I de fall då barnet vistas i flera enskilda verksamheter är kommunen skyldig att lämna bidrag till varje enskild verksamhet. Hemkommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag till fler än två enskilda huvudmän för samma barn. Inte heller, vilket nu föreslås, ska kommunens samlade bidragsskyldighet per barn vara högre än om barnet hade vistats i endast en kommunal verksamhet.

När barnet vistas i två verksamheter ska det ankomma på hemkommunen att bestämma hur bidragen ska fördelas mellan de olika verksamheterna. Detta måste göras från fall till fall men exempel på omständigheter som kan beaktas är i vilken omfattning barnet vistas i respektive verksamhet samt lokalkostnaderna.

Regeringen instämmer i *Jönköpings kommuns* påpekande. En kommun är enligt 2 a kap. 9 § skollagen endast skyldig att anvisa ett barn i behov av särskilt stöd plats i förskola och fritidshem.

6.4 Avräkning för föräldraavgifter

Regeringens bedömning: När en kommun beslutar om bidrag till enskild pedagogisk omsorg bör eventuella föräldraavgifter i den kommunala verksamheten och enskilda verksamheten beaktas. Detta bör framgå av förordning.

Utredarens förslag: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig över förslaget.

Skälen för regeringens bedömning: De avgifter som bör beaktas vid beräkningen av bidrag till enskild verksamhet är sådana avgifter som kommunen eller den enskilda huvudmannen tar ut av föräldrarna för pedagogisk omsorg. Om den enskilde huvudmannen tar ut föräldraavgifter för barn i sin verksamhet, bör kommunen ha rätt att räkna av dessa vid bidragsberäkningen. I enlighet med vad regeringen anförde i propositionen Barnomsorgspeng och allmän förskola även för treåringar (prop. 2008/09:115 s. 33) ska enskilda huvudmän dock inte få sitt bidrag minskat av kommunen i det fall den tar ut en lägre avgift på grund av arbetsinsatser av föräldrarna.

Kommunen bör kunna redovisa hur uttaget av föräldraavgifter har beaktats i resursfördelningen till den egna verksamheten och i beslutet om bidrag till en enskild verksamhet. Avsikten är att det faktiska bidraget till verksamheten ska vara detsamma oavsett utförare. Vad som anförts om uttag av avgift i detta avsnitt bör framgå av förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet.

6.5 Möjlighet att överklaga införs

Regeringens förslag: Huvudmän för enskild pedagogisk omsorg ska få överklaga en kommuns beslut om bidragets storlek till allmän förvaltningsdomstol.

Utredarens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Av de remissinstanser som yttrat sig över förslaget är *Konkurrensverket* samt *Borås, Göteborgs, Norrköpings, Södertälje* och *Nacka kommuner* positiva.

Domstolsverket, Statskontoret, Skövde, Skellefteå och *Örebro kommuner* samt *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* menar att det i förslaget är oklart på vilka grunder domstolen ska fastställa bidragets storlek då det saknas motsvarande kommunal verksamhet. SKL föreslår i stället att huvudmannen för enskild pedagogisk omsorg genom laglighetsprövning ska kunna få prövat om kommunen tillämpat bidragsreglerna som avsett. Förbundet pekar även på att genom ändringar i kommunallagen kan kretsen av klagoberättigade vid laglighetsprövning vidgas till att omfatta även enskilda huvudmän. Även Örebro kommun invänder mot att enskilda huvudmän ska få rätt att överklaga beslut om bidrag genom förvaltningsbesvär.

Länsrätten i Stockholms län ser svårigheter bl.a. ur processuell synvinkel i de fall flera olika huvudmän berörs av ett bidragsbeslut. *Kammarrätten i Jönköping* och *Länsrätten i Östergötlands län* menar att Domstolsverkets förslag till en ny allmän forumregel för de allmänna förvaltningsdomstolarna och konsekvenserna av det (Domstolsverkets rapport 2009:4) bör beaktas i beredningen av utredarens förslag.

Skälen för regeringens förslag: Den 1 juli 2009 infördes bestämmelser som innebär att kommunens beslut om godkännande, rätt till bidrag samt föreläggande eller återkallande av godkännande eller rätt till bidrag till fristående skolor och enskilda förskolor kan överklagas enligt vanliga bestämmelser. Även kommunens beslut om bidragets storlek blev möjligt att överklaga. Det senare betyder att det blev möjligt att ifrågasätta såväl att bidraget är korrekt beräknat som att beräkningen grundar sig på ett korrekt underlag eller jämförelsematerial. Reglerna för enskild pedagogisk omsorg bör anpassas till de regler som gäller i dag i fråga om bidrag till enskilda förskolor och fritidshem samt till fristående skolor. Det är huvudmannen för den enskilda verksamheten som har rätt att överklaga kommunens beslut om bidrag i de fallen. Samma regel bör gälla för de nu aktuella verksamheterna.

Att även kommunens beslut om bidragets storlek till enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg i andra former än förskola och fritidshem ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol för prövning enligt vanliga bestämmelser är således i linje med vad som införts för bidrag till fristående skolor och enskilda förskolor och fritidshem genom propositionen Offentliga bidrag på lika villkor (prop. 2008/09:171). Särskilda problem inställer sig, som flera remissinstanser framhållit, i fråga om bidrag till enskild pedagogisk omsorg i fall när det inte finns motsvarande kommunal verksamhet. Att behålla dagens bestämmelse om kommunens åtagande och barnets behov bedöms som tidigare framgått inte vara tillräckligt. Regeringen anser emellertid att de särskilda problem som påtalats kommer att kunna lösas genom att en praxis utvecklas av domstolarna.

När det gäller *Kammarrätten i Jönköpings Län* och *Länsrätten i Östergötlands län* synpunkt om förslagets relation till en ny allmän forumregel vill regeringen anföra följande. För närvarande gäller enligt lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar att ett beslut ska överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets ärendet först

prövats, om det inte för visst slag av mål föreskrivs annat i lag eller förordning. Domstolsverkets rapport om en ny allmän forumregel för de allmänna förvaltningsdomstolarna i första instans (DV rapport 2009:4) bereds för närvarande i Regeringskansliet. Detta förhållande bör inte påverka denna proposition.

Om ett barn deltar i två olika huvudmäns verksamheter och en av huvudmännen överklagar ett bidragsbeslut och den klagande huvudmannen tillerkänns ett högre bidragsbelopp av domstolen, uppkommer, som *Länsrätten i Stockholms län* påpekar, en processuell komplikation. Kommunen kan under en period blir tvungen att betala bidrag som totalt blir högre än om barnet vistats i endast en verksamhet, vilket står i strid med gällande regel på området. Regeringen gör i den frågan följande överväganden. Bidraget ska grunda sig på kommunens budget för det kommande budgetåret och beslutas före kalenderårets början. Kommunen bör inte under innevarande bidragsår kunna fatta ett nytt beslut beträffande bidrag till en av huvudmännen på den grunden att den andre huvudmannen tillerkänns ett högre bidragsbelopp i domstol. Eftersom den situationen kommer att råda endast under den tid som återstår av året innan ett nytt bidragsbeslut ska fattas, anser regeringen att nackdelen med denna ”överkompensation” övervägs av fördelarna.

7 Ersättning för faktiska lokalkostnader i vissa fall till enskilda förskolor, skolor och annan enskild verksamhet

Regeringens bedömning: Vid den skälighetsprövning som kommunen ska göra i sådana fall då ersättning för lokalkostnader till förskolor, skolor och enskilda verksamheter kan ges med faktisk kostnad bör intresset av att verksamheterna kan etableras beaktas. Kommunen bör därmed kunna ha möjlighet att betala ut ersättning för lokalkostnader med ett belopp som avviker från kommunens genomsnittliga kostnad. Detta belopp bör dock inte kunna överstiga de faktiska kostnaderna. Förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet bör ändras i enlighet med detta.

Utredarens förslag i SOU 2008:8: Överensstämmer delvis med regeringens bedömning. Utredaren menar att fristående förskolor och skolor ska ersättas för faktiska lokalkostnader. Kommunen ska ha rätt att kunna jämka ersättningen i det fall det ses som skäligt.

Remissinstanserna: *Danderyds, Norrköpings, Torsby, Umeå och Västerås kommuner* anser att bidrag för faktiska kostnader kan vara kostnadsdrivande. *Göteborgs och Stockholms kommuner* anser att en skälighetsbedömning av hyresnivån i varje enskilt fall skulle medföra kraftigt ökade administrativa kostnader för såväl kommuner som enskilda huvudmän. *Sveriges Kommuner och Landsting* föreslår bidrag antingen för skäliga faktiska kostnader eller på samma grunder som kommunen tillämpar för ersättning till den egna verksamheten. *Friskolornas*

Skälen för regeringens bedömning: I regeringens proposition Offentliga bidrag på lika villkor (prop. 2008/09:171) lämnade regeringen förslag om förtydligande av skollagens (1985:1100) bestämmelser om kommunernas bidrag till fristående skolor samt enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och förskoleklasser. Riksdagen fattade beslut i enlighet med regeringens förslag (bet. 2008/09:UbU13, rskr. 2008/09:280). Regeringen gjorde i propositionen den bedömningen att ersättningen för lokalkostnader normalt ska motsvara hemkommunens genomsnittliga lokalkostnader per barn eller elev för motsvarande verksamhet eller skolform. Regeringen instämde därmed i Stockholms och Göteborgs kommuners bedömning, att en skälighetsbedömning i varje enskilt fall skulle innebära stora administrativa kostnader. Samtidigt anförde regeringen att det undantagsvis kan finnas skäl att ersätta en fristående skola för dess faktiska kostnader i de fall då en jämförelse med hemkommunens genomsnittliga lokalkostnad blir uppenbart orimlig. Som exempel gavs att det kan vara frågan om en liten kommun med endast ett fåtal skolor som nyligen renoverats till en hög kostnad och/eller har nybyggda lokaler, alternativt om kommunens skolor har en onormalt låg kostnadsnivå till följd av låg standard och eftersatt underhåll. Det andra exemplet som gavs var en till ytan stor kommun med stora geografiska skillnader i lokalkostnader mellan skolor i glesbygd respektive tätort, där ett genomsnittsbelopp för kommunens lokalkostnader för alla skolor är icke-representativt för lokalkostnaderna på den ort den fristående skolan är belägen. I dessa fall bör, bedömde regeringen, den fristående skolan ersättas för sin faktiska lokalkostnad, under förutsättning att den är skälig i förhållande till verksamhetens omfattning och inriktning. Regeringen har i 4 kap. 7 § förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet infört de bestämmelser om ersättning för lokalkostnader som aviserades i propositionen. Av regeln framgår att ersättningen för lokalkostnader ska motsvara kommunens genomsnittliga lokalkostnad per barn eller elev i motsvarande verksamhet men att, om det finns särskilda skäl, ersättningen i stället ska motsvara den fristående verksamhetens faktiska kostnad, om den kostnaden är skälig.

Ytterligare ett sådant särskilt skäl för att ersätta verksamhetens faktiska lokalkostnad kan enligt regeringens mening också vara intresset av att nya förskolor, skolor och andra verksamheter överhuvudtaget ska kunna komma till stånd trots att kostnaderna vid nyproduktion är högre än kommunens genomsnittliga lokalkostnad. Det bör vara möjligt att ersätta nyetablerad verksamhet för mer än den genomsnittliga lokalkostnaden. Regeringen avser därför att komplettera den ovan nämnda förordningen så att det framgår att kommunen vid skälighetsprövningen också bör beakta intresset av nyetablering.

Regeringens bedömning: I de fall då kommunen minskar ersättningen till motsvarande kommunal verksamhet får bidrag till fristående förskolor, skolor och annan enskild verksamhet minskas i motsvarande mån genom att återstående utbetalningar under budgetåret sätts ner. En sådan bestämmelse bör införas i förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet.

Utredarens förslag i SOU 2008:8: Överensstämmer inte med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: *Falu, Gävle, Luleå och Skövde kommuner* tillstyrker inte att fristående skolor ska få kompensation om kommunen överskrider sin budget, om inte det omvända ska gälla.

Skälen för regeringens förslag: I regeringens proposition Offentliga bidrag på lika villkor (prop. 2008/09:171) lämnade regeringen förslag om förtydligande av skollagens (1985:1100) bestämmelser om kommunernas bidrag till fristående skolor samt enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och förskoleklasser. I det betänkande som låg till grund för propositionen, Bidrag på lika villkor (SOU 2008:8), föreslogs att kommunens budget för det kommande året ska ligga till grund för bestämningen av bidragen till fristående skolor och annan enskild verksamhet. Utredaren föreslog även att om ytterligare resurser ges till den kommunala verksamheten under budgetåret borde motsvarande tillskott ges till de fristående skolorna och den enskilda verksamheten.

Några kommuner framförde i sina remissyttranden att en kommun ska ha möjlighet att minska bidragen till enskilt bedriven verksamhet om kommunen tvingas minska resurserna till den egna kommunala motsvarande verksamheten. Utredaren hade övervägt detta men funnit att det inte är möjligt att, utan särskilt lagstöd, återkräva beviljade bidrag, eftersom det står i strid med förbudet mot att ändra gynnande förvaltningsbeslut. I stället borde frågan om hur överbudgetering ska hanteras lösas inom ramen för kommande budgetbeslut. Regeringen instämde med utredaren. Riksdagen fattade beslut i enlighet med regeringens förslag i propositionen (bet. 2008/09:UbU13, rskr. 2008/09:280), och de nya reglerna trädde i kraft den 1 juli 2009 för att tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2010.

Under 2009 blev effekterna på kommunernas ekonomi av den världsomspännande finansiella krisen märkbar. Många kommuner fann anledning att se över sin ekonomi och kostnaderna för sin verksamhet. Underskott i kommunala verksamheter tvingade kommunerna till besparingar i de egna skolorna m.m. under löpande budgetår.

Regeringen bedömer nu att det finns skäl att ytterligare värna och stärka principen om lika villkor mellan huvudmännen genom att införa en bestämmelse i förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet, att en kommun inte bara måste öka bidragen till enskild verksamhet, när kommunen ger ytterligare resurser till den kommunala verksamheten, utan att kommunen också ska få dra ner bidragen till enskild verksamhet när kommunen

minskar resurstilldelningen i den egna motsvarande verksamheten. En kommun som under löpande budgetår minskar ersättningen till verksamheter i sin egen regi, ska alltså kunna minska bidragen till enskild verksamhet i motsvarande mån. Ett sådant nytt budgetbeslut bör dock inte kunna innebära att en skola blir återbetalningsskyldig för bidrag som betalats ut tidigare under året, i enlighet med tidigare budgetbeslut, utan enbart att återstående utbetalningar under pågående budgetår minskas. Detta bör regleras på förordningsnivå.

9 Tillfällig ändring av övergångsbestämmelse angående den s.k. riksprislistan

Regeringen fattade den 11 juni 2009 beslut om ändring i förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet. De nya bestämmelserna trädde i kraft den 1 juli 2009 och tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2010. Förordningsändringen föregicks av propositionen Offentliga bidrag på lika villkor (prop. 2008/09:171), där regeringen föreslog att skollagens (1985:1100) bestämmelser om kommunernas bidrag till fristående skolor samt enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och förskoleklasser ska ändras. Riksdagen fattade beslut i enlighet med propositionen den 10 juni 2009 (bet. 2008/09:UbU13, rskr. 2008/09:280). I propositionen gjorde regeringen bl.a. bedömningen att kommunens budget för det kommande året bör ligga till grund för bestämmandet av bidragen till fristående skolor och annan enskild verksamhet.

Bidraget till fristående gymnasieskolor ska i första hand även fortsättningsvis bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till det aktuella programmet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 9 kap. 8 a § femte stycket skollagen meddela föreskrifter om det belopp som elevens hemkommun ska betala, om kommunen inte erbjuder det program som eleven har antagits till. Statens skolverk har nu, liksom tidigare, regeringens bemyndigande att meddela föreskrifter om bidragsbeloppens storlek enligt den s.k. riksprislistan (4 kap. 12 § första stycket förordningen [1996:1206] om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet). Enligt en ny bestämmelse i samma paragraf (tredje stycket) ska berörda kommuners budgeterade bidragsbelopp för det kommande året ligga till grund för bidragsbeloppen. Tidigare baserades riksprislistan på kommunernas redovisade faktiska kostnader per program under de tre föregående åren.

Den 21 december 2009 beslutades riksprislistan för 2010 (SKOLFS 2010:4). I genomsnitt innebär de fastställda beloppen en minskning av bidragen per program med 15 procent jämfört med riksprislistan för 2009. Regeringen har gett Skolverket i uppdrag (U2010/432/G) att analysera skillnaderna mellan 2009 och 2010 i fråga om bidragsbeloppen i riksprislistan. Skolverkets analys ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 31 mars 2010.

I avvaktan på resultatet av denna analys har regeringen beslutat om en ändring i övergångsbestämmelserna till den tidigare nämnda förordningen. Ändringen möjliggör för Skolverket att meddela föreskrifter som i huvudsak innebär att bidragsbeloppen i 2009 års riksprislista får tillämpas under det första halvåret 2010 i stället för 2010 års riksprislista.

10 Ekonomiska och andra konsekvenser

Ansöknings- och tillståndsförfarandet

När det gäller förslagen om förändringar av ansöknings- och tillståndsförfarandet hos Statens skolinspektion vilka berör anordnare av pedagogisk verksamhet och barn- och ungdomsutbildning samt kommuner, bedömer regeringen, i likhet med utredaren, att förslagen inte innebär några nya åtaganden för de berörda intressenterna. De långa handläggningstiderna och osäkerheten om tolkningen av kriterierna för godkännande av fristående skolor gör att bestämmelserna bör ändras. Enligt *Statskontoret* ligger förslagen i linje med en effektivare förvaltning. Det underlättar, framhåller myndigheten, för alla parter och förbättrar beslutsunderlaget och förutsättningarna för de fristående skolornas verksamhet. Bland annat *Flens, Jönköpings* och *Växjö kommuner* anför att en tidigareläggning av när ansökan ska lämnas gynnar såväl de fristående skolorna som berörda kommuner.

Bidrag till enskild pedagogisk omsorg

Principerna om konkurrensneutralitet och likabehandling gynnar en sund konkurrens och en positiv utveckling i samspelet mellan kommunala och enskilda huvudmän. Förslaget om förtydligande av grunderna för fastställandet av storleken på verksamhetsbidraget för pedagogisk omsorg bedöms medföra minskade administrativa kostnader till följd av minskad oklarhet och färre konflikter om bidragsbelopp. Samtidigt ökar rätts-säkerheten för de enskilda huvudmännen genom införandet av möjligheten att överklaga beslut om bidrag till allmän förvaltningsdomstol enligt vanliga bestämmelser. Tydligare regler när det gäller bestämmande av bidrag för fristående och enskilda verksamheter inom utbildningsområdet och möjlighet för sådana verksamheter att överklaga bidragsbesluten har tidigare införts utom i fråga om pedagogisk omsorg, t.ex. familjedaghem, varför behov finns att reglera även denna form av omsorg. Regleringen kommer på ett positivt sätt att påverka konkurrensförhållandena för anordnare av pedagogisk omsorg.

Följderna av att införa en möjlighet för huvudmän för enskild pedagogisk omsorg att överklaga beslut om storleken på bidrag hos allmän förvaltningsdomstol bedöms av utredaren medföra en viss ökning av antalet överklaganden, men att det trots allt inte leder till någon nämnvärd påverkan på domstolarnas arbete och kostnader. *Kammarrätten i Jönköping* och *Länsrätten i Stockholms län* flaggar dock för att ett införande av rätt för huvudmännen att överklaga beslut om bidrags storlek

till enskild pedagogisk omsorg kan komma att leda till ett ökat domstolsarbete jämfört med i dag. Ett antal remissinstanser, däribland *Domstolsverket*, *Statskontoret* och *Skellefteå kommun*, har också anfört att om kriterierna för bidraget till enskild pedagogisk omsorg är oklara, kan det föranleda ett ökat antal prövningar och att det kan bli svårt att avgöra dessa överklaganden. Regeringen bedömer dock att risken för en ökad arbetsbörda för domstolarna minskas då det till följd av regeringens förslag kommer att finnas ett bättre underlag för domstolarnas prövning. Inledningsvis förutses en ärendetillströmning till domstolarna med anledning av förslagen, men inte av sådan omfattning att den inte kan inrymmas inom den befintliga verksamheten. I den mån utgiftsökningar, som inte är obetydliga, uppkommer för de allmänna förvaltningsdomstolarna, ska dock domstolarna kompenseras för detta, vilket i sådant fall ska finansieras från utgiftsområde 16.

Allmänt

I en inom Utbildningsdepartementet upprättad konsekvensutredning (U2008/8318/G) redovisas hur förslagen i betänkandet *Mer om fristående skolor och enskild förskoleverksamhet* (SOU 2008:122) kan komma att påverka företagen. Konsekvensutredningen innehåller även en diskussion kring alternativa lösningar och förslagens påverkan på företagens administrativa kostnader. De föreslagna bestämmelserna påverkar inte företagen i övrigt och något särskilt behov av särskild hänsyn till små företag (verksamheter och skolor) finns inte. *Regelrådet* har i sitt remissyttrande tillstyrkt förslagen.

11 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: De nya bestämmelserna i skollagen (1985:1100) ska träda i kraft den 28 juni 2010. Bestämmelserna som avser beräkning av bidragets storlek till pedagogisk omsorg och överklagande av beslut om bidragets storlek till pedagogisk omsorg ska tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2011.

Utredarens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har kommenterat förslaget.

Skälen till regeringens förslag: Det är lämpligt att bestämmelserna som avser bidrag till pedagogisk omsorg och överklagande av beslut om bidrags storlek till pedagogisk omsorg ska tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2011 så att kommunerna som planerar sin budget årsvis inte ska behöva göra om budgetplaneringen för år 2010.

2 a kap.

17 a §

I *andra stycket* har lagts till att reglerna om bidragets beståndsdelar som gäller för enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg ska tillämpas också på pedagogisk omsorg, dvs. verksamhet som inte är förskola eller fritidshem, och inte heller öppen förskola eller öppen fritidsverksamhet.

I *fjärde stycket* anges att kommunen i första hand ska bestämma bidraget till pedagogisk omsorg efter samma grunder som den tillämpar vid fördelning av resurser till den motsvarande egna verksamheten. I de fall det inte finns någon jämförbar verksamhet anges i *femte stycket* att kommunen i stället ska bestämma bidraget efter vad som är skäligt med hänsyn till den enskilda verksamhetens innehåll och omfattning, se avsnitt 6.1.

Sjätte stycket avser såväl pedagogisk omsorg som förskola och fritidshem.

Ett nytt *åttonde stycke* behandlar situationen när bidrag ska bestämmas för barn i två enskilda verksamheter eller i en enskild verksamhet och en kommunal verksamhet. Kommunens samlade bidragsskyldighet per barn ska inte vara större än om barnet deltar i endast en kommunal verksamhet. Barnets hemkommun ska besluta hur bidraget ska fördelas mellan huvudmännen för verksamheterna. Omständigheter som kan beaktas vid fördelningen är exempelvis i vilken omfattning barnet vistas i respektive verksamhet, verksamheternas pedagogiska innehåll, behovet av utrustning och material, vilka måltider som ska ingå samt lokal-kostnaderna. I *sista stycket* har en redaktionell ändring gjorts.

19 §

I *första stycket* har en redaktionell ändring gjorts för att göra bestämmelsen mer överskådlig. Vidare har, till följd av ändringen i 17 a §, möjligheten i *första stycket* att överklaga beslut om bidragets storlek utvidgats till att också avse pedagogisk omsorg. I enlighet med vad *Lagrådet* anfört beträffande fjärde–femte och åttonde styckena i 17 a §, har förtydligats att dessa beslut får överklagas.

2 b kap.

10 a §

I *andra stycket* har rekvisitet ”påtagliga negativa följder” kompletterats med att bedömningen ska ske på lång sikt och att den ska ta sikte på vilka följder den sökta skolverksamheten kan antas få dels för eleverna, dels för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen. Tyngdpunkten vid prövningen kommer då att ligga på en helhetsbedömning av samtliga omständigheter som kan inverka på den aktuella friskoleverksamhetens betydelse för skolväsendet och dessutom tillförs ett elevperspektiv. De ”påtagliga negativa följderna” måste också antas bestå på lång sikt för att den enskilda verksamheten ska kunna vägras bidrag. Innebörden av förändringen beskrivs närmare i avsnitt 5.2.

Det tidigare *sista stycket* i paragrafen som avsåg ansökningstid har upphävts. En sådan bestämmelse kan meddelas med stöd av regeringens restkompetens och kommer i stället att föras in i förordning. Prop. 2009/10:157

9 kap.

6 §

I *första stycket* har samma komplettering gjorts av rekvisitet ”påtagliga negativa följder” som i 2 b kap. 10 a § andra stycket. Det tidigare andra stycket, som avser ansökningstid har upphävts. Bestämmelsen kommer att föras in i förordning, se kommentaren till 2 b kap. 10 a §. I övrigt har hänvisningarna inom paragrafen justerats med hänsyn till att ett stycke upphävts.

6 a §

I *första stycket* har samma komplettering gjorts av rekvisitet ”påtagliga negativa följder” som i 2 b kap. 10 a § andra stycket. Vidare har regleringen av ansökningstid tagits bort ur paragrafen. Bestämmelsen kommer att föras in i förordning, se kommentaren till 2 b kap. 10 a §. I övrigt har hänvisningar inom paragrafen justerats med hänsyn till att ett stycke tagits bort.

8 §

I *fjärde stycket* har samma komplettering gjorts av rekvisitet ”påtagliga negativa följder” som i 2 b kap. 10 a § andra stycket, se kommentaren till 2 b kap. 10 a §.

8 b §

I *tredje stycket* har samma komplettering gjorts av rekvisitet ”påtagliga negativa följder” som i 2 b kap. 10 a § andra stycket, se kommentaren till 2 b kap. 10 a §.

8 d §

Bestämmelsen i det tidigare tredje stycket om ansökningstid har upphävts. Den kommer att föras in i förordning, se kommentaren till 2 b kap. 10 a §. Även styckets innehåll i övrigt, som avsåg ett bemyndigande, har tagits bort, eftersom föreskrifter om ansökningsförfarandet får meddelas inom ramen för regeringens restkompetens.

9 §

Det tidigare andra stycket, som avsåg ansökningstid, har upphävts. Bestämmelsen kommer i stället att föras in i förordning, se kommentaren till 2 b kap. 10 a §.

15 kap.

11 §

I *första stycket* har ett tillägg gjorts som utvidgar bemyndigandet för regeringen att också meddela ytterligare föreskrifter om bestämmandet av bidrag till enskilt bedriven pedagogisk omsorg.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Prop. 2009/10:157

De nya bestämmelserna om bidrag i 2 a kap. 17 a § ska tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2011. Övergångsbestämmelsen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Utredningens uppdrag

Utredningens slutbetänkande innehåller utredningens överväganden och förslag i de återstående delarna av uppdraget. Utredningen har tidigare redovisat övriga delar av uppdraget i betänkandet Bidrag på lika villkor (SOU 2008:8). Det är följande fem huvudsakliga frågeställningar som utredningen nu har övervägt.

- Är det möjligt för en kommun att vara ägare eller ha motsvarande inflytande i en fristående skola? Om så är fallet ska utredningen lämna förslag om en reglering av detta.
- Vilka möjligheter och behov finns av att fristående gymnasieskolor får rätt att lägga ut viss undervisning på entreprenad?
- Kan kravet på att en fristående grundskola ska ha minst 20 elever slopas?
- Hur ska ansöknings- och tillståndsförfarande hos Statens Skolinspektion utformas på ett mer transparent och rättssäkert sätt?
- I departementsskrivelsen Barnomsorgs- och allmän förskola även för treåringar (Ds 2008:56) har lämnats förslag om införande av förskoleverksamhet av annat slag än förskola och skolbarnsomsorg. Verksamheten benämns pedagogisk omsorg. Utredningen har fått i uppdrag att lämna förslag om en författningsreglering av hur storleken på kommunernas bidrag för pedagogisk omsorg ska beräknas. Förslaget ska också innehålla en möjlighet för huvudmannen för den enskilda verksamheten att överklaga kommunens beslut genom förvaltningsbesvär.

Förslagen

Kommunalt ägande i fristående skolor

Utredningen har kartlagt förekomsten av fristående skolor där en eller flera kommuner är delaktiga som ägare eller motsvarande. Rättsläget för sådan verksamhet har tidigare ansetts oklart men Regeringsrätten har i ett avgörande sommaren 2008 klargjort att skollagen saknar regler om vem som kan vara ägare till huvudmannen för en fristående skola och att det därför inte finns något hinder för ett kommunalt ägande. I betänkandet redovisas detta avgörande och de rättsliga förutsättningarna i övrigt för ett kommunalt inflytande i en fristående skola.

Utredningens överväganden har resulterat i ett förslag om reglering av möjligheten till kommunalt ägande. Som huvudprincip föreslås att en kommun inte ska få ha rättsligt inflytande alls i en fristående skola.

Undantagsvis ska det dock kunna tillåtas. Det gäller under förutsättning att det är fråga om

Prop. 2009/10:157

Bilaga 1

1. samverkan mellan en eller flera kommuner och privata intressen,
2. att den aktuella verksamheten inte hade kommit till stånd utan sådan samverkan och
3. att det finns särskilda skäl för att lämna tillstånd med hänsyn till att utbildningens innehåll och utformning innebär ett kvalitetsmässigt tillskott till utbildningsutbudet i kommunen eller regionen.

Dessa särskilda krav på fristående skolor där kommuner är delaktiga ska prövas när de övriga kriterierna för godkännande eller rätt till bidrag för den fristående skolan prövas.

För de fristående skolor av det här slaget som redan är godkända eller har förklarats berättigade till bidrag när de nya reglerna träder i kraft föreslås en tvåårig övergångstid. De får då, om det behövs, möjlighet att anpassa sin verksamhet och organisation till de nya kraven.

Entreprenader i fristående skolor

Fristående gymnasieskolor får samma möjlighet som kommunala gymnasieskolor att lägga ut undervisning i yrkesinriktade och estetiska karaktärsämnen på entreprenad. Det sker genom att lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden i skolan blir tillämplig även för fristående gymnasieskolor. Lagen ska även i övriga avseenden gälla för fristående skolor.

Beträffande möjligheten att lägga ut undervisning i modersmål på entreprenad föreslår utredningen förtydliganden av regleringen i förordningen (1996:1206) om fristående skolor. Därigenom klargörs det att undervisning i modersmål kan få lämnas över från en fristående skola till antingen en kommun eller till en annan fristående skola som har rätt att sätta betyg.

Ett slopat krav på minst 20 elever

Kravet på att en fristående grundskola ska ha minst 20 elever ska ersättas av ett mer kvalitetsinriktat krav på att den fristående skolan ska ha ett tillräckligt elevunderlag för att kunna bedriva en långsiktig verksamhet.

Ett förenklat ansöknings- och tillståndsförfarande

Utredningsarbetet har utgått från en rapport från Skolverket avseende prövningen av fristående skolors ansökningar om godkännande och rätt till bidrag samt de remissvar som har lämnats beträffande denna. Det har då och efter ytterligare undersökningar framkommit att förfarandet kan utvecklas på olika sätt för att det ska blir effektivare och tydligare.

Till att börja med föreslår utredningen att tidpunkten för en fristående skolas ansökan ska tidigareläggas till den 1 februari året innan verksamheten är tänkt att starta. Det tillsammans med ett förkortat remissförfarande gör att utredningen bedömer att Skolinspektionen kan fatta

beslut avsevärt tidigare än vad som har varit fallet tidigare. Det får särskild betydelse för fristående gymnasieskolor.

Utredningen har också försökt att tydliggöra rollfördelningen mellan Skolinspektionen och den eller de kommuner som berörs av en fristående skolas ansökan. Skolinspektionens uppgift är att fatta beslut i ärendena. Besluten ska grunda sig på en helhetsbedömning av de kriterier som skollagen anger för provningen. Med denna uppgift följer att Skolinspektionen har ett ansvar för att ärendena är ordentligt utredda. Det gäller både i fråga om de kriterier som rör den fristående skolans förutsättningar att bedriva den sökta verksamheten och om vilka effekter verksamheten kommer att få för skolväsendet i övrigt i kommunen.

Kommunens roll vid provningen är att tillhandahålla nödvändig information åt Skolinspektionen. Utredningen föreslår därför att den eller de kommuner som berörs av en ansökan ska vara skyldiga att, på begäran, yttra sig till Skolinspektionen.

För att skapa klarare förutsättningar för Skolinspektionens provning av följderna av en fristående skolas etablering föreslår utredningen ett tillägg som innebär att provningen ska avse om den sökta verksamheten *innebär påtagligt negativa följder på lång sikt för eleverna eller skolväsendet i övrigt*. Därigenom råder ingen tvekan om att provningen ska ske både ur ett elevperspektiv och med hänsyn till effekterna för kommunen. Det framhålls också att det ska vara fråga om effekter på lång sikt, vilket i vart fall avser en femårsperiod.

Sammanfattningsvis innebär de olika förslagen att förfarandet förklas och effektiviseras i flera olika avseenden.

- Tidigareläggningen av ansökan och ett förkortat remissförfarande leder till en kortare handläggningstid och till att Skolinspektionen kan fatta beslut tidigare än vad som hittills varit fallet. Det underlättar den fortsatta planeringen för både kommuner och fristående skolor.
- Rollfördelningen mellan Skolinspektionen och kommunerna blir tydligare och därmed klargörs ansvarsförhållandena.
- Utredningen har lämnat olika förslag om handläggningen och behovet av föreskrifter. Avsikten är att kunna ge tydligare information till både fristående skolor och kommuner om vilka upplysningar som krävs för provningen. Därmed minskar behovet av kompletteringar och beslutsunderlaget förbättras. Den samlade effekten blir ett enklare, snabbare och mer rättssäkert förfarande.

Bidrag till pedagogisk omsorg

Förslagen i denna del utgår från de förslag som lämnats i Barnomsorgspong och allmän förskola även för treåringar (Ds 2008:56). Utredningen föreslår att bidrag till förskoleverksamhet av annat slag än förskola eller skolbarnsomsorg (pedagogisk omsorg) ska bestämmas på samma sätt som bidrag till övrig enskild förskoleverksamhet och fristående skolor. Det innebär att bidraget ska bestämmas på samma grunder som kommunen tillämpar när bidrag bestäms till den egna verksamheten av motsvarande slag.

Om det inte finns någon jämförbar kommunal verksamhet ska bidraget till enskild pedagogisk omsorg bestämmas efter vad som kan anses skäligt med hänsyn till den enskilda verksamhetens innehåll och omfattning. Den närmare innebörden av detta behandlas i kapitel 5 och i författningskommentaren. Där pekar utredningen också på ett antal tillämpningssvårigheter med anledning av möjligheten att bidraget ska kunna fördelas mellan flera verksamheter, att det kan finnas flera olika huvudmän samt att det kan vara fråga om verksamhet i flera kommuner.

Prop. 2009/10:157

Bilaga 1

Bidraget ska avse ersättning för

1. pedagogisk verksamhet och omsorg,
2. läromedel och utrustning,
3. måltider,
4. administration
5. mervärdesskatt och
6. skäliga lokalkostnader.

Huvudmannen för den enskilda verksamheten ska få rätt att överklaga kommunens beslut om bidrag.

Bilaga 2 Författningsförslaget i betänkandet Mer om
fristående skolor och enskild förskoleverksamhet
(SOU 2008:122)

Prop. 2009/10:157
Bilaga 2

Förslag till
lag om ändring i skollagen (1985:1100)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (1985:1100)

dels att 1 kap. 3 §, 2 a kap. 13–14 a, 16, 17 och 19 §§, 2 b kap. 10 a §,
9 kap. 2, 6, 6 a, 8, 8 b, 16 c §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 9 kap. 19–20 §§, med
följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. Allmänna föreskrifter

3 §

Vid sidan av de skolformer som
anordnas av det allmänna kan det
finnas skolor som anordnas av en-
skilda fysiska eller juridiska
personer (fristående skolor).

Vid sidan av de skolformer som
anordnas av det allmänna kan det
finnas skolor som anordnas av en-
skilda fysiska eller juridiska
personer (fristående skolor). *Om
en kommun har rättsligt inflytande
i en sådan juridisk person finns
särskilda regler i 9 kap. 19 §.*

Föreslagen lydelse i Ds 2008:56

Föreslagen lydelse

2 a kap. Förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg

13 §

Förskoleverksamhet eller skol-
barnsomsorg i form av förskola,
fritidshem eller annan pedagogisk
verksamhet som bedrivs av ett
bolag, en förening, en samfäll-
ighet, en stiftelse eller en enskild
individ ska godkännas om verk-
samheten uppfyller de krav som
anges i 14 §. Ärenden om god-
kännande prövas av den kommun
där verksamheten bedrivs.

*Ett bolag, en förening, en sam-
fällighet, en stiftelse, ett registrer-
at trossamfund eller en enskild
individ som vill driva förskole-
verksamhet eller skolbarnsomsorg
i form av förskola, fritidshem eller
pedagogisk omsorg ska godkännas
som huvudman om verksamheten
uppfyller de krav som anges i 14 §.*

14 §

Sådan verksamhet som avses i
13 § ska godkännas om verksam-
heten uppfyller

1. kraven på god kvalitet och

*En enskild huvudman som avses
i 13 § ska godkännas om verksam-
heten uppfyller*

1. kraven på god kvalitet och

säkerhet, och

2. de krav som anges i 3 §.

Om verksamheten helt eller till väsentlig del ändras eller flyttas, ska nytt godkännande sökas.

säkerhet, och

2. de krav som anges i 3 §.

Om verksamheten helt eller till väsentlig del ändras eller flyttas, ska nytt godkännande sökas.

Ärenden om godkännande prövas av den kommun där verksamheten bedrivs.

Prop. 2009/10:157

Bilaga 2

14 a §

För plats i sådan enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg som avses i 14 § får verksamheten ta ut avgifter som inte är oskäligt höga. För barn som ska erbjudas förskola enligt 8 a och 9 §§ får dock en enskild förskola ta ut avgift endast till den del verksamheten överstiger 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

För plats i sådan enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg som avses i 14 § får *huvudmannen för verksamheten* ta ut avgifter som inte är oskäligt höga. För barn som ska erbjudas förskola enligt 8 a och 9 §§ får dock en enskild förskola ta ut avgift endast till den del verksamheten överstiger 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

16 §

Om det föreligger något missförhållande i verksamhet som avses i 13 §, ska kommunen förelägga den som ansvarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet.

Om missförhållandet är allvarligt och kommunens föreläggande inte följs, får kommunen återkalla godkännandet.

Ett godkännande ska återkallas om huvudmannen inte iakttar sina skyldigheter enligt lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg och bristerna inte avhjälpas efter påpekande för den som ansvarar för verksamheten.

Om sådan enskild förskoleverksamhet eller enskild skolbarnsomsorg som har rätt till bidrag enligt 17 § andra stycket förändras i sådan utsträckning att det innebär påtagliga negativa följder för motsvarande verksamhet i kommunen ska rätten till bidrag återkallas.

Om det föreligger något missförhållande i verksamhet som avses i 13 §, ska kommunen förelägga den som ansvarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet.

Om missförhållandet är allvarligt och kommunens föreläggande inte följs, får kommunen återkalla godkännandet.

Ett godkännande ska återkallas om huvudmannen inte iakttar sina skyldigheter enligt lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg och bristerna inte avhjälpas efter påpekande för den som ansvarar för verksamheten.

Om sådan enskild förskoleverksamhet eller enskild skolbarnsomsorg *där rätt till bidrag föreligger* enligt 17 § andra stycket förändras i sådan utsträckning att det innebär påtagliga negativa följder för motsvarande verksamhet i kommunen ska rätten till bidrag återkallas.

Rätten till bidrag ska också återkallas om *verksamheten tar ut avgifter* i strid med 14 a §.

Rätten till bidrag ska också återkallas om *avgifter tas ut* i strid med 14 a §.

Prop. 2009/10:157
Bilaga 2

17 §

För varje barn som tas emot i sådan enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg som har rätt till bidrag enligt andra stycket ska barnets hemkommun lämna bidrag till verksamheten.

Den kommun där verksamheten bedrivs ska förklara *huvudmannen för den enskilda verksamheten* berättigad till bidrag om

1. *beslut om godkännande* enligt 14 § *har meddelats*,

2. *verksamheten* är öppen för alla barn som ska erbjudas motsvarande offentlig verksamhet enligt 6–6 b, 8 a och 9 §§, med undantag dels för barn som det skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot för den enskilda verksamheten, dels för fall där kommunen medger undantag med anledning av verksamhetens särskilda karaktär,

3. *verksamheten* inte innebär påtagliga negativa följder för motsvarande verksamhet i kommunen, och

4. *den enskilda huvudmannen* inte tar ut avgifter i strid med 14 a §.

Bidraget ska avse ersättning för

1. *pedagogisk verksamhet och omsorg*,

2. *läromedel och utrustning*,

3. *måltider*,

4. *administration och*

5. *mervärdesskatt*.

Bidrag ska också lämnas för skäligen lokalkostnader. Därutöver ska bidrag lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Hemkommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Den kommun där verksamheten bedrivs ska förklara den berättigad till bidrag om den

1. är godkänd enligt 14 §,

2. är öppen för alla barn som ska erbjudas motsvarande offentlig verksamhet enligt 6–6 b, 8 a och 9 §§, med undantag dels för barn som det skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot för den enskilda verksamheten, dels för fall där kommunen medger undantag med anledning av verksamhetens särskilda karaktär,

3. inte innebär påtagliga negativa följder för motsvarande verksamhet i kommunen, och

4. inte tar ut avgifter i strid med 14 a §.

Bidraget ska lämnas med ett

Bidraget ska bestämmas efter

belopp per barn som inte oskäligt avviker från hemkommunens kostnad per barn i motsvarande verksamhet. Hemkommunen är bara skyldig att lämna bidrag i den omfattning som den är skyldig att erbjuda barnet plats i motsvarande offentliga verksamhet enligt 6–6 b, 8 a och 9 §§. Bidraget ska i förekommande fall minskas med det belopp som tas ut i avgift enligt 14 a §. Hemkommunen är inte skyldig att lämna bidrag till fler än två verksamheter för samma barn. Om ett barn har ett omfattande behov av särskilt stöd behöver bidrag inte lämnas för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för hemkommunen.

Bidrag ska lämnas till enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg i form av *annan pedagogisk verksamhet* för barn vars vårdnadshavare arbetar i verksamheten, dock inte för fler sådana barn än det antal andra barn som har tagits emot.

Kommunen kan lämna bidrag till annan enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg än som omfattas av första stycket, om verksamheten uppfyller de krav som anges i 3 § och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag bör lämnas med ett belopp per barn som inte oskäligt avviker från kommunens kostnad per barn i motsvarande verksamhet.

samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelningen av resurser till den egna motsvarande verksamheten. Om kommunen saknar sådan verksamhet ska bidraget bestämmas efter vad som är skäligt med hänsyn till den enskilda verksamhetens innehåll och omfattning.

Prop. 2009/10:157
Bilaga 2

Hemkommunen är bara skyldig att lämna bidrag i den omfattning som den är skyldig att erbjuda barnet plats i verksamhet enligt 6–6 b, 8 a och 9 §§.

Hemkommunen är inte skyldig att lämna bidrag till fler än två verksamheter för samma barn.

Bidrag ska lämnas till enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg i form av *pedagogisk omsorg* för barn vars vårdnadshavare arbetar i verksamheten, dock inte för fler sådana barn än det antal andra barn som har tagits emot.

Kommunen kan lämna bidrag till annan enskild förskoleverk-

samhet och enskild skolbarnsomsorg än som omfattas av första stycket, om verksamheten uppfyller de krav som anges i 3 § och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag *ska bestämmas på det sätt som anges i andra och tredje styckena.*

19 §

Kommunens beslut i ärenden om godkännande enligt 13 §, rätt till bidrag enligt 17 § andra stycket och om föreläggande eller återkallande av godkännande eller rätt till bidrag enligt 16 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Kommunens beslut om föreläggande eller återkallande av godkännande eller rätt till bidrag enligt 16 § och domstols mot svarande beslut gäller omedelbart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Kommunens beslut i ärenden om

- godkännande enligt 13 §,
 - föreläggande eller återkallande av tillstånd enligt 16 § eller
 - bidrag enligt 17 §
- får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Kommunens beslut om föreläggande eller återkallande av godkännande eller rätt till bidrag enligt 16 § och domstols mot svarande beslut gäller omedelbart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 b kap. Förskoleklassen

10 a §

En fristående skola som av Statens skolinspektion har fått godkännande att anordna utbildning som motsvarar förskoleklassen ska av Skolinspektionen förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i 10 b §.

Skolinspektionen ska dock inte lämna någon förklaring om rätt till bidrag, om verksamheten skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller om skolan tar ut avgifter i strid med 10 d §.

För att en fristående skola med nystartad utbildning ska ha rätt till bidrag gäller att skolan har ansökt om att bli godkänd före den 1 april kalenderåret innan utbildningen startar.

En fristående skola som av Statens skolinspektion har fått godkännande att anordna utbildning som motsvarar förskoleklassen ska av Skolinspektionen förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i 10 b §.

Skolinspektionen ska dock inte lämna någon förklaring om rätt till bidrag, om verksamheten skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller om skolan tar ut avgifter i strid med 10 d §.

En fristående skola, vars utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som rundskolan, särskolan respektive specialskolan *skall* förmedla, *skall* godkännas, om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla barn som enligt denna lag har rätt till utbildning inom motsvarande skolför i det offentliga skolväsendet, med undantag för sådana barn vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,

4. skolan har minst 20 elever, om det inte finns särskilda skäl för ett lägre elevantal,

5. skolan, om den motsvarar särskolan eller specialskolan, bereder eleverna de omsorger som behövs,

6. skolan för undervisningen använder lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak *skall* bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och

7. skolan uppfyller de ytterligare villkor som regeringen föreskriver i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

En fristående skola som avses i

En fristående skola, vars utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan, särskolan respektive specialskolan *ska* förmedla, *ska* godkännas, om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla barn som enligt denna lag har rätt till utbildning inom motsvarande skolför i det offentliga skolväsendet, med undantag för sådana barn vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,

4. skolan har *ett tillräckligt elevunderlag för att långsiktigt kunna bedriva verksamheten*,

5. skolan, om den motsvarar särskolan eller specialskolan, bereder eleverna de omsorger som behövs,

6. skolan för undervisningen använder lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak *ska* bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och

7. skolan uppfyller de ytterligare villkor som regeringen föreskriver i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

En fristående skola som avses i

denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

Ett godkännande kan avse vissa årskurser.

denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

En fristående skola som drivs av en huvudman där en kommun har ett rättsligt inflytande måste, för att godkännas, även uppfylla villkoren i 19 §.

Ett godkännande kan avse vissa årskurser.

Prop. 2009/10:157
Bilaga 2

6 §

En godkänd fristående skola som motsvarar grundskolan ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i tredje stycket. Förklaring ska dock inte lämnas, om skolans verksamhet skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller om skolan tar ut avgifter i strid med 7 §.

För att en nystartad skola ska ha rätt till bidrag gäller att skolan har ansökt om att bli godkänd före den 1 april kalenderåret innan skolan startar. Motsvarande gäller, om en skola har godkänts för utbildning för vissa årskurser och ansöker om att bli godkänd för ytterligare årskurser.

För varje elev som genomgår en utbildning motsvarande den som ges i grundskolan lämnas bidrag av hemkommunen. Bidraget ska bestämmas med hänsyn till skolans åtagande och elevens behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna grundskolorna. Om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd, är kommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Det som sägs i första–tredje styckena gäller inte de fristående skolor för vilka regeringen har

En godkänd fristående skola som motsvarar grundskolan ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i andra stycket om

1. verksamheten inte innebär påtagligt negativa följder på lång sikt för eleverna eller skolväsendet i övrigt i den kommun där skolan är belägen och

2. skolan inte tar ut avgifter i strid med 7 §.

För varje elev som genomgår en utbildning motsvarande den som ges i grundskolan lämnas bidrag av hemkommunen. Bidraget ska bestämmas med hänsyn till skolans åtagande och elevens behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna grundskolorna. Om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd, är kommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Det som sägs i första–andra styckena gäller inte de fristående skolor för vilka regeringen har

beslutat om statsbidrag genom särskilda föreskrifter eller andra särskilda beslut och inte heller skolor, för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medelstillsdelning. Kommunens skyldighet enligt tredje stycket gäller inte, om statsbidrag lämnas för en utlandssvensk elevs utbildning. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i tredje stycket, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

beslutat om statsbidrag genom särskilda föreskrifter eller andra särskilda beslut och inte heller skolor, för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medelstillsdelning. Kommunens skyldighet enligt tredje stycket gäller inte, om statsbidrag lämnas för en utlandssvensk elevs utbildning. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i tredje stycket, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

6 a §

En godkänd fristående skola som motsvarar särskolan ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i tredje stycket. Förklaring ska dock inte lämnas, om skolans verksamhet skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller om skolan tar ut avgifter i strid med 7 §.

För att en nystartad skola ska ha rätt till bidrag gäller att skolan har ansökt om att bli godkänd före den 1 april kalenderåret innan skolan startar. Motsvarande gäller, om en skola har godkänts för utbildning för vissa årskurser och ansöker om att bli godkänd för ytterligare årskurser.

För varje elev som genomgår en utbildning motsvarande den som ges i särskolan lämnas bidrag av hemkommunen. Bidraget ska bestämmas med hänsyn till skolans åtagande och elevens behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna särskolorna. Om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd, är kom-

En godkänd fristående skola som motsvarar särskolan ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i andra stycket om

1. verksamheten inte innebär påtagligt negativa följder på lång sikt för eleverna eller skolväsendet i övrigt i den kommun där skolan är belägen och

2. skolan inte tar ut avgifter i strid med 7 §.

För varje elev som genomgår en utbildning motsvarande den som ges i särskolan lämnas bidrag av hemkommunen. Bidraget ska bestämmas med hänsyn till skolans åtagande och elevens behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna särskolorna. Om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd, är kom-

munen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Det som sägs i *första-tredje* styckena gäller inte de fristående skolor för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medels-tilldelning. Regeringen eller den myndighet som regeringen be-stämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i tredje stycket, om stats-bidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

munen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Det som sägs i *första-andra* styckena gäller inte de fristående skolor för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medels-tilldelning. Regeringen eller den myndighet som regeringen be-stämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i tredje stycket, om stats-bidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

8 §

Om en fristående skola lämnar utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kun-skaper och färdigheter som gymnasieskolan ska förmedla på nationella eller specialutformade program, ska Statens skolinspek-tion förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 a i fråga om utbildningen. Förklaring får dock lämnas endast om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbild-ning inom det offentliga skol-väsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verk-samheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till mot-svarande utbildning i gymnasie-skolan enligt denna lag, med undantag för sådana ungdomar vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,

4. skolan för undervisningen

Om en fristående skola lämnar utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kun-skaper och färdigheter som gymnasieskolan ska förmedla på nationella eller specialutformade program, ska Statens skolinspek-tion förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 a § i fråga om utbildningen. Förklaring får dock lämnas endast om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbild-ning inom det offentliga skol-väsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verk-samheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till mot-svarande utbildning i gymnasie-skolan enligt denna lag, med undantag för sådana ungdomar vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,

4. skolan för undervisningen

använder lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och

5. skolan uppfyller ytterligare villkor i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

Regeringen får meddela föreskrifter om de ytterligare villkor som avses i första stycket 5.

En fristående skola som avses i denna paragraf får även anordna individuellt program. Skyldighet att ta emot en elev på ett individuellt program finns endast om skolan och elevens hemkommun kommer överens om det bidrag som kommunen ska betala till skolan för eleven. Utbildningen ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Utbildningens omfattning får dock minskas om en elev begär det och styrelsen för utbildningen finner det förenligt med syftet för utbildningen.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder *för skolväsendet* i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

En förklaring om rätt till bidrag ska innehålla uppgift om till vilket

använder lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och

5. skolan uppfyller ytterligare villkor i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

En förklaring enligt första stycket får lämnas en fristående skola som drivs av en huvudman där en kommun har ett rättsligt inflytande bara om även villkoren i 19 § är uppfyllda.

Regeringen får meddela föreskrifter om de ytterligare villkor som avses i första stycket 5.

En fristående skola som avses i denna paragraf får även anordna individuellt program. Skyldighet att ta emot en elev på ett individuellt program finns endast om skolan och elevens hemkommun kommer överens om det bidrag som kommunen ska betala till skolan för eleven. Utbildningen ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Utbildningens omfattning får dock minskas om en elev begär det och styrelsen för utbildningen finner det förenligt med syftet för utbildningen.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder *på lång sikt* för skolväsendet *eller eleverna* i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

En förklaring om rätt till bidrag ska innehålla uppgift om till vilket

nationellt program i gymnasieskolan som utbildningen i bidragshänseende ska hänföras.

nationellt program i gymnasieskolan som utbildningen i bidragshänseende ska hänföras.

Prop. 2009/10:157
Bilaga 2

8 b §

Om en fristående skola lämnar utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasiesärskolan ska förmedla, ska Statens skolinspektion förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 c § i fråga om utbildningen. Förklaring får dock lämnas endast om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i gymnasiesärskolan, med undantag för sådana ungdomar vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,

4. skolan för undervisningen använder lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och

5. skolan uppfyller ytterligare villkor i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

Om en fristående skola lämnar utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasiesärskolan ska förmedla, ska Statens skolinspektion förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 c § i fråga om utbildningen. Förklaring får dock lämnas endast om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i gymnasiesärskolan, med undantag för sådana ungdomar vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,

4. skolan för undervisningen använder lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och

5. skolan uppfyller ytterligare villkor i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

En förklaring enligt första stycket får lämnas en fristående skola som drivs av en huvudman där en kommun har ett rättsligt

Regeringen får meddela föreskrifter om de ytterligare villkor som avses i första stycket 5.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

inflytande bara om även villkoren i 19 § är uppfyllda.

Regeringen får meddela föreskrifter om de ytterligare villkor som avses i första stycket 5.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder *på lång sikt* för skolväsendet *eller eleverna* i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

9 §

Om inte kommunen och skolan har kommit överens om annat, *skall* bidraget enligt 8 c § beräknas för ett bidragsår i sänder. Varje bidragsår börjar den 1 januari.

För att en fristående skola som avses i 8 eller 8 b § skall ha rätt till bidrag gäller att skolan har ansökt om att bli förklarad som bidragsberättigad före den 1 april kalenderåret innan det år utbildningen startar.

Om inte kommunen och skolan har kommit överens om annat, *ska* bidraget enligt 8 c § beräknas för ett bidragsår i sänder. Varje bidragsår börjar den 1 januari.

16 c §

Den som vill överta verksamheten vid en godkänd fristående skola eller en fristående skola som har förklarats berättigad till bidrag enligt 8 eller 8 b §, ska ansöka om fortsatt godkännande respektive förklaring om fortsatt rätt till bidrag. En sådan ansökan ska bifallas, om den som vill överta verksamheten uppfyller kraven i 9 kap. 2 § första stycket 2, 8 § första stycket 2 respektive 8 b § första stycket 2.

Ärenden enligt första stycket prövas av Statens skolinspektion. Om ärendet avser en fristående skola som motsvarar specialskolan prövas dock ärendet av styrelsen

Den som vill överta verksamheten vid en godkänd fristående skola eller en fristående skola som har förklarats berättigad till bidrag enligt 8 eller 8 b §, ska ansöka om fortsatt godkännande respektive förklaring om fortsatt rätt till bidrag. En sådan ansökan ska bifallas, om den som vill överta verksamheten uppfyller kraven i 9 kap. 2 § första stycket 2 *och tredje stycket*, 8 § första stycket 2 *och andra stycket* respektive 8 b § första stycket 2 *och andra stycket*.

Ärenden enligt första stycket prövas av Statens skolinspektion. Om ärendet avser en fristående skola som motsvarar specialskolan prövas dock ärendet av styrelsen

19 §

För att godkännande enligt 2 § eller förklaring om rätt till bidrag enligt 8 eller 8 b §§ ska meddelas en fristående skola där en kommun äger aktier eller andelar i det bolag eller den förening som anordnar verksamheten eller på annat sätt har ett rättsligt inflytande över huvudmannen krävs, utöver vad som i övrigt föreskrivs i detta kapitel, att

1. bestämmanderätten i huvudmannen för den fristående skolan inte enbart tillkommer en eller flera kommuner eller juridiska personer som till någon del ägs av en kommun,

2. samverkan mellan en kommun och en enskild fysisk eller juridisk person är nödvändig för att verksamheten ska komma till stånd och

3. det föreligger särskilda skäl med hänsyn till utbildningens innehåll eller utformning.

20 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en kommuns skyldighet att yttra sig till Statens skolinspektion i ärenden om rätt till bidrag.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

2. För en fristående skola som avses i 9 kap. 19 § och som före ikraftträdandet har godkänts eller förklarats ha rätt till bidrag, ska 9 kap. 19 § inte tillämpas före den 1 januari 2012.

Förslag till lag om ändring i lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden inom skolan

Härigenom föreskrivs beträffande lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden inom skolan att 1–3 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Kommuner och landsting får sluta avtal med en enskild fysisk eller juridisk person om att denne *skall* bedriva viss undervisning inom gymnasieskolan. Avtalet får endast avse undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil.

Föreslagen lydelse

1 §

Kommuner och landsting får sluta avtal med en enskild fysisk eller juridisk person om att denne *ska* bedriva viss undervisning inom gymnasieskolan. Avtalet får endast avse undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil.

Vad som sägs i första stycket ska också gälla för fristående skolor som avses i 9 kap. 8 § skollagen (1985:1100).

2 §

Om det finns särskilda skäl får regeringen på ansökan av en kommun *eller* ett landsting i andra fall än som anges i 1 § medge att kommunen *eller* landstinget får sluta avtal med någon annan om att bedriva undervisning inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdom.

Om det finns särskilda skäl får regeringen på ansökan av en kommun, ett landsting *eller en fristående skola* i andra fall än som anges i 1 § medge att kommunen, landstinget *eller den fristående skolan* får sluta avtal med någon annan om att bedriva undervisning inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdom.

3 §

Om en kommun *eller* ett landsting med stöd av denna lag överlämnar uppgiften att bedriva undervisning till en enskild fysisk eller juridisk person, får kommunen *eller landstinget* till denne överlämna också den myndighetsutövning som hör till uppgiften.

Om en kommun, ett landsting *eller en fristående skola* med stöd av denna lag överlämnar uppgiften att bedriva undervisning till en enskild fysisk eller juridisk person, får kommunen, landstinget *eller den fristående skolan* till denne överlämna också den myndighetsutövning som hör till uppgiften.

Förslag till förordning om ändring i förordningen (1996:1206) om fristående skolor

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 a §

En ansökan om godkännande av och rätt till bidrag till en skola där det ska finnas en fristående förskoleklass, ska lämnas in till Statens skolinspektion. Skolinspektionen får meddela de närmare föreskrifter som behövs om innehållet i en sådan ansökan.

En ansökan om godkännande av och rätt till bidrag till en skola där det ska finnas en fristående förskoleklass, ska lämnas in till Statens skolinspektion *före den 1 februari kalenderåret innan utbildningen startar*. Skolinspektionen får meddela de närmare föreskrifter som behövs om innehållet i en sådan ansökan.

2 §

När Statens skolinspektion handlägger ärenden om godkännande av och *bidrag* till en skola där det ska finnas en fristående förskoleklass, ska Skolinspektionen *ge den kommun där skolan är belägen tillfälle att yttra sig. När kommunen yttrar sig bör den bifoga en konsekvensbeskrivning till sitt yttrande.*

När Statens skolinspektion handlägger ärenden om godkännande av och *rätt* till bidrag *för* en skola där det ska finnas en fristående förskoleklass, ska *den kommun där skolan ska vara belägen, på begäran av skolinspektionen, yttra sig. Skolinspektionen får meddela de närmare föreskrifter som behövs om innehållet i ett sådant yttrande.*

1 a kap.

1 a §

En ansökan om godkännande av och rätt till bidrag till en skola, ska lämnas in till Statens skolinspektion. Skolinspektionen får meddela de närmare föreskrifter som behövs om innehållet i en sådan ansökan

En ansökan om godkännande av och rätt till bidrag till en skola, ska lämnas in till Statens skolinspektion *före den 1 februari kalenderåret innan utbildningen startar*. Skolinspektionen får meddela de närmare föreskrifter som behövs om innehållet i en sådan ansökan

2 §

När Statens skolinspektion handlägger ärenden om godkännande av och *bidrag* till en skola,

När Statens skolinspektion handlägger ärenden om godkännande av och *rätt* till bidrag *för* en

ska *Skolinspektionen* ge den kommun där skolan ska vara belägen tillfälle att yttra sig. När kommunen yttrar sig bör den bifoga en konsekvensbeskrivning till sitt yttrande.

skola, ska den kommun där skolan ska vara belägen, på begäran av skolinspektionen, yttra sig. Skolinspektionen får meddela de närmare föreskrifter som behövs om innehållet i ett sådant yttrande.

Prop. 2009/10:157
Bilaga 2

5 §

Vid skolorna skall de bestämmelser om modersmålsundervisning som gäller för motsvarande skolform inom det offentliga skolväsendet tillämpas.

Modersmålsundervisningen kan antingen anordnas vid skolorna eller erbjudas genom att skolorna träffar avtal med någon annan om undervisningen.

Vid skolorna ska de bestämmelser om modersmålsundervisning som gäller för motsvarande skolform inom det offentliga skolväsendet tillämpas.

Modersmålsundervisningen kan antingen anordnas vid skolorna eller erbjudas genom att skolorna träffar avtal om undervisningen med en kommun eller en annan fristående skola som har medgetts att anordna prövning och utfärda betyg enligt 7 §.

2 kap.

1 a §

En ansökan om rätt till bidrag till en skola, ska lämnas in till Statens skolinspektion. Skolinspektionen får meddela de närmare föreskrifter som behövs om innehållet i en sådan ansökan.

En ansökan om rätt till bidrag till en skola, ska lämnas in till Statens skolinspektion före den 1 februari kalenderåret innan utbildningen startar. Skolinspektionen får meddela de närmare föreskrifter som behövs om innehållet i en sådan ansökan.

2 §

När Statens skolinspektion handlägger ärenden om bidrag till en skola, ska *Skolinspektionen* ge den kommun där skolan ska vara belägen tillfälle att yttra sig. Även de närliggande kommuner som kan antas bli berörda av en etablering av en skola ska ges tillfälle att yttra sig över ansökan. När en kommun yttrar sig bör den bifoga en konsekvensbeskrivning till sitt yttrande.

När Statens skolinspektion handlägger ärenden om rätt till bidrag för en skola, ska den kommun där skolan ska vara belägen, på begäran av skolinspektionen, yttra sig. Även de närliggande kommuner som kan antas bli berörda av en etablering av en skola ska yttra sig över ansökan. Skolinspektionen får meddela de närmare föreskrifter som behövs om innehållet i ett sådant yttrande.

7 §

Vid skolorna skall de bestämmelser om modersmålsunder-

Vid skolorna ska de bestämmelser om modersmålsunder-

visning som gäller för motsvarande skolform inom det offentliga skolväsendet tillämpas.

Modersmålsundervisningen kan antingen anordnas vid skolorna eller erbjudas genom att skolorna träffar avtal med *någon annan om undervisningen*.

visning som gäller för motsvarande skolform inom det offentliga skolväsendet tillämpas.

Modersmålsundervisningen kan antingen anordnas vid skolorna eller erbjudas genom att skolorna träffar avtal *om undervisningen med en kommun eller en annan fristående skola som får sätta betyg enligt 9 §*.

Prop. 2009/10:157
Bilaga 2

Bilaga 3 Förteckning över remissinstanser avseende betänkandet Mer om fristående skolor och enskild förskoleverksamhet (SOU 2008:122)

Efter remiss har yttrande över betänkandet avgetts av Kammarrätten i Jönköping, Länsrätten i Stockholms län, Länsrätten i Östergötlands län, Domstolsverket, Barnombudsmannen, Konkurrensverket, Myndigheten för handikappolitisk samordning – Handisam, Statskontoret, Statens skolinspektion, Statens skolverk, Regelrådet (N 2008:05), Borås kommun, Danderyds kommun, Flens kommun, Göteborgs kommun, Halmstads kommun, Jönköpings kommun, Karlstads kommun, Linköpings kommun, Luleå kommun, Lunds kommun, Malmö kommun, Norrköpings kommun, Skellefteå kommun, Skövde kommun, Stockholms kommun, Sundsvalls kommun, Södertälje kommun, Täby kommun, Uppsala kommun, Västerås kommun, Växjö kommun, Örebro kommun, Östersunds kommun, Kolbäcksådalens gymnasieförbund, Landstinget i Kronobergs län, Sveriges Kommuner och Landsting, Svenskt Näringsliv, Företagarna, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Sveriges Skolledarförbund, Lärarnas Riksförbund, Lärarförbundet, Svenska kommunalarbetsareförbundet, Friskolornas riksförbund, Svenska Montessoriförbundet, Almega och Teknikföretagen.

Utanför remisslistan har dessutom Nacka kommun, Utbildningsgruppen inom Göteborgsregionens kommunalförbund och Styrelsen för Göteborgsregionens Internationella skola AB samt Synskadades Riksförbund (SRF) inkommit med yttrande.

Riksdagens ombudsmän, JO, Socialstyrelsen, Skolväsendets överklagandenämnd, Botkyrka, Finspångs, Hudiksvalls, Kils, Orsa, Ovanåkers, Robertsfors, Sandvikens, Staffanstorps och Värnamo kommuner, Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Föreningen Sveriges skolchefer (FSS), Riksförbundet Hem och Skola, Sveriges Elevråds Centralorganisation (SECO), Sveriges elevråd (svea), Sveriges auktoriserade utbildningsföretag samt Waldorfskolefederationen har beretts tillfälle att avge yttrande men har avstått från att yttra sig.

Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)

Häriigenom föreskrivs att 2 a kap. 17 a och 19 §§, 2 b kap. 10 a §, 9 kap. 6, 6 a, 8, 8 b, 8 d och 9 §§ samt 15 kap. 11 § skollagen (1985:1100)¹¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a kap.

17 a §¹²

Barnets hemkommun ska lämna bidrag till en huvudman som har rätt till bidrag enligt 17 §.

Bidraget (grundbelopp) till förskola eller fritidshem ska avse ersättning för

Bidraget (grundbelopp) till förskola, fritidshem eller *pedagogisk omsorg* ska avse ersättning för

1. omsorg och pedagogisk verksamhet,
2. pedagogiskt material och utrustning,
3. måltider,
4. administration,
5. mervärdesskatt, och
6. lokalkostnader.

Därutöver ska bidrag (tilläggsbelopp) lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Bidrag enligt andra stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna *förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen*.

Bidrag enligt andra stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna *motsvarande verksamheten*.

Om kommunen saknar pedagogisk omsorg, ska bidraget bestämmas efter vad som är skäligt med hänsyn till den enskilda verksamhetens innehåll och omfattning.

Bidrag till verksamhet som avser pedagogisk omsorg ska bestämmas med hänsyn till barnets behov och huvudmannens åtagande efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna

Hemkommunen är bara skyldig att lämna bidrag i den omfattning som den är skyldig att erbjuda motsvarande offentliga verksamhet enligt 6–6 b, 8 a och 9 §§.

¹¹ Lagen omtryckt 1997:1212.

¹² Senaste lydelse 2009:671.

förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen. Hemkommunen är bara skyldig att lämna bidrag i den omfattning som den är skyldig att erbjuda motsvarande offentliga verksamhet enligt 6–6 b, 8 a och 9 §§.

Hemkommunen är inte skyldig att lämna bidrag för samma barn till fler än två huvudmän. Har ett barn ett omfattande behov av särskilt stöd är hemkommunen inte skyldig att lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för hemkommunen.

Om barnet tagits emot i två enskilda verksamheter, eller i en enskild och en kommunal verksamhet, är kommunen inte skyldig att lämna ett samlat bidragsbelopp som är högre än om barnet tagits emot i endast kommunal verksamhet. Hemkommunen ska bestämma hur bidraget ska fördelas mellan huvudmännen för verksamheterna.

När barn tas emot i enskild pedagogisk omsorg, där deras vårdnadshavare arbetar, får bidrag inte lämnas för fler sådana barn än det antal andra barn som har tagits emot.

Kommunen kan lämna bidrag till annan huvudman för enskild förskoleverksamhet eller enskild skolbarnsomsorg än som omfattas av första stycket, om verksamheten uppfyller de krav som anges i 3 § och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag *bör* bestämmas på det sätt som anges i andra och tredje styckena.

Kommunen kan lämna bidrag till annan huvudman för enskild förskoleverksamhet eller enskild skolbarnsomsorg än som omfattas av första stycket, om verksamheten uppfyller de krav som anges i 3 § och avgifterna inte är oskäligt höga. Sådant bidrag *ska* bestämmas på det sätt som anges i andra–femte styckena.

19 §¹³

Kommunens beslut i ärenden om godkännande enligt 13 §, om föreläggande eller återkallande av godkännande enligt 16 §, om rätt till bidrag eller återkallande av sådan rätt enligt 17 § samt om bidrag enligt 17 a § andra och tredje styckena får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut av en kommun får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol i ärenden som gäller

- godkännande enligt 13 §,
- föreläggande eller återkallande av godkännande enligt 16 §,
- rätt till bidrag eller återkallande av sådan rätt enligt 17 §,
- bidrag enligt 17 a § andra och tredje styckena, och
- bidragets storlek enligt 17 a §

¹³ Senaste lydelse 2009:671.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Kommunens beslut om föreläggande eller återkallande av godkännande enligt 16 § och om återkallande av rätt till bidrag enligt 17 § samt domstols beslut gäller omedelbart.

2 b kap.

10 a §¹⁴

En fristående skola som av Statens skolinspektion har fått godkännande att anordna utbildning som motsvarar förskoleklassen ska av Skolinspektionen förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i 10 b §.

Skolinspektionen ska dock inte lämna någon förklaring om rätt till bidrag, om verksamheten skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller om skolan tar ut avgifter i strid med 10 d §.

Skolinspektionen ska dock inte lämna någon förklaring om rätt till bidrag, om verksamheten skulle innebära påtagliga negativa följder *på lång sikt* för *eleverna eller* skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller om skolan tar ut avgifter i strid med 10 d §.

För att en fristående skola med nystartad utbildning ska ha rätt till bidrag gäller att skolan har ansökt om att bli godkänd före den 1 april kalenderåret innan utbildningen startar.

9 kap.

6 §¹⁵

En godkänd fristående skola som motsvarar grundskolan ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i *tredje* och *fjärde* styckena. *Förklaring* ska dock inte lämnas, om skolans verksamhet skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller skolan tar ut avgifter i strid med 7 §.

En godkänd fristående skola som motsvarar grundskolan ska av Statens skolinspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i *andra* och *tredje* styckena. *En förklaring* ska dock inte lämnas, om skolans verksamhet skulle innebära påtagliga negativa följder *på lång sikt* för *eleverna eller* skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller skolan tar ut avgifter i strid med 7 §.

För att en nystartad skola ska ha rätt till bidrag gäller att skolan har ansökt om att bli godkänd före den 1 april kalenderåret innan skolan startar. Motsvarande gäller, om en skola har godkänts för utbildning för vissa årskurser

¹⁴ Senaste lydelse 2008:220.

¹⁵ Senaste lydelse 2009:670.

För varje elev som genomgår en utbildning motsvarande den som ges i grundskolan lämnas bidrag av hemkommunen. Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. läromedel och utrustning,
3. elevvård och hälsovård,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. Kommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag för elever som är i behov av särskilt stöd, om betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidrag enligt *tredje* stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundskolan.

Det som sägs i första–*femte* styckena gäller inte de fristående skolor för vilka regeringen har beslutat om statsbidrag genom förordning eller särskilda beslut och inte heller skolor, för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medelstilldelning. Kommunens skyldighet enligt *tredje* och *fjärde* styckena gäller inte, om statsbidrag lämnas för en utlandssvensk elevs utbildning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i *tredje–femte* styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

Bidrag enligt *andra* stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundskolan.

Det som sägs i första–*fjärde* styckena gäller inte de fristående skolor för vilka regeringen har beslutat om statsbidrag genom förordning eller särskilda beslut och inte heller skolor, för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medelstilldelning. Kommunens skyldighet enligt *andra* och *tredje* styckena gäller inte, om statsbidrag lämnas för en utlandssvensk elevs utbildning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i *andra–fjärde* styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev som har tagits emot i en fristående skola.

6 a §¹⁶

En godkänd fristående skola som motsvarar obligatoriska skolan ska av Statens skol-

En godkänd fristående skola som motsvarar obligatoriska skolan ska av Statens skol-

¹⁶ Senaste lydelse 2009:670.

inspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i *tredje-femte* styckena. *Förklaring* ska dock inte lämnas, om skolans verksamhet skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller skolan tar ut avgifter i strid med 7 §.

För att en nystartad skola ska ha rätt till bidrag gäller att skolan har ansökt om att bli godkänd före den 1 april kalenderåret innan skolan startar. Motsvarande gäller, om en skola har godkänts för utbildning för vissa årskurser och ansöker om att bli godkänd för ytterligare årskurser.

För varje elev som genomgår en utbildning motsvarande den som ges i obligatorisk särskola lämnas bidrag av hemkommunen.

Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. läromedel och utrustning,
3. elevvård och hälsovård,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. Kommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag för elever som är i behov av särskilt stöd, om betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för kommunen.

Bidrag enligt *fyärde* stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna obligatoriska särskolan.

Det som sägs i *första-sjätte* styckena gäller inte de fristående skolor för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medeltilldelning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i *fyärde-sjätte* styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev

inspektion förklaras berättigad till sådant bidrag som avses i *andra-fjärde* styckena. *En förklaring* ska dock inte lämnas, om skolans verksamhet skulle innebära påtagliga negativa följder *på lång sikt* för *eleverna eller* skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller skolan tar ut avgifter i strid med 7 §.

Bidrag enligt *tredje* stycket ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna obligatoriska särskolan.

Det som sägs i *första-femte* styckena gäller inte de fristående skolor för vilka huvudmannen skriftligen har avstått från medeltilldelning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunens bidrag ska bestämmas i stället för det som anges i *tredje-femte* styckena, om statsbidrag lämnas till kommunen för en elev

som har tagits emot i en fristående skola.

som har tagits emot i en fristående skola.

Prop. 2009/10:157
Bilaga 4

Lydelse enligt SFS 2009:1038

Föreslagen lydelse

8 §

Om en fristående skola anordnar sådan utbildning som en kommun enligt 5 kap. får anordna inom ramen för nationella program i gymnasieskolan och alla elever ges möjlighet att inom ramen för utbildningen uppnå grundläggande behörighet för högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå, ska Statens skolinspektion förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 a § i fråga om utbildningen. En sådan förklaring får dock lämnas endast om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till motsvarande utbildning i gymnasieskolan enligt denna lag, med undantag för sådana ungdomar som skulle ge skolan betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter om de skulle antas,

4. skolan för undervisningen använder lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och

5. skolan uppfyller ytterligare villkor i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

Regeringen får meddela föreskrifter om de ytterligare villkor som avses i första stycket 5.

En fristående skola som avses i denna paragraf får även anordna individuellt program. Skyldighet att ta emot en elev på ett individuellt program finns endast om skolan och elevens hemkommun kommer överens om det bidrag som kommunen ska betala till skolan för eleven. Utbildningen ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Utbildningens omfattning får dock minskas om en elev begär det och styrelsen för utbildningen finner det förenligt med syftet för utbildningen.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder *på lång sikt* för *eleverna eller* skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

De bestämmelser i 5 kap. och de föreskrifter som har meddelats med stöd av och i anslutning till dessa bestämmelser, som ger regeringen, en myndighet eller styrelsen för utbildningen rätt att göra avsteg från vad som annars gäller för utbildning anordnad av en kommun eller ett landsting, ska tillämpas på motsvarande sätt för fristående skolor.

Detsamma gäller sådana inskränkningar i möjligheterna att anordna vissa utbildningar som kan följa av föreskrifter meddelade med stöd av 5 kap. Huvudmannen för utbildningen ska likställas med styrelsen för utbildningen.

Prop. 2009/10:157

Bilaga 4

Ett beslut om rätt till bidrag ska innehålla uppgift om vilket nationellt program i gymnasieskolan som utbildningen motsvarar. Beslutet ska dessutom i vissa fall ange vilken nationell inriktning inom programmet som utbildningen motsvarar. Regeringen meddelar föreskrifter om i vilka fall en inriktning ska anges i beslutet.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 b §¹⁷

Om en fristående skola lämnar utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasiesärskolan ska förmedla, ska Statens skolinspektion förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 c § i fråga om utbildningen. Förklaring får dock lämnas endast om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,

2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,

3. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i gymnasiesärskolan, med undantag för sådana ungdomar vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,

4. skolan för undervisningen använder lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och

5. skolan uppfyller ytterligare villkor i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

Regeringen får meddela föreskrifter om de ytterligare villkor som avses i första stycket 5.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En förklaring enligt första stycket ska inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder *på lång sikt* för *eleverna eller* skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.

8 d §¹⁸

Om en internationell skola erbjuder gymnasial utbildning som har en annan internationell inriktning än den som får finnas i gymnasieskolan eller vid en fristående skola som motsvarar gymnasieskolan eller om

¹⁷ Senaste lydelse 2008:220.

¹⁸ Senaste lydelse 2008:220.

skolan anordnar utbildning som leder fram till International Baccalaureate (en internationell skola på gymnasienivå), ska Statens skolinspektion förklara skolan berättigad till sådant bidrag som avses i 8 e § om

1. utbildningen följer ett annat lands läroplan och kursplaner eller en internationell läroplan och internationella kursplaner, med anpassning till svenska förhållanden i den utsträckning som är rimlig,

2. utbildningen som helhet är likvärdig med utbildningen i gymnasieskolan,

3. utbildningens allmänna mål och värdegrund inte strider mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det svenska offentliga skolväsendet,

4. utbildningen förmedlar kunskaper som underlättar fortsatta studier utomlands,

5. undervisning i svenska språket och om svenska förhållanden ges i den omfattning som behövs för de elever som under kortare tid är bosatta i Sverige,

6. elever som avses i 8 e § första stycket som har svårigheter i skolarbetet erbjuds särskilt stöd,

7. elever som avses i 8 e § första stycket erbjuds sådan skolhälsovård som ska erbjudas elever i gymnasieskolan,

8. elevavgiften för elever som avses i 8 e § första stycket är skäligen hänsyn till rimliga kostnader för verksamheten, bidrag och omständigheterna i övrigt,

9. skolan är öppen för alla elever som avses i 8 e § första stycket, med undantag för sådana elever som det skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot för skolan,

10. urvalet, om det inte finns platser till alla behöriga sökande, görs på grunder som Skolinspektionen godkänner,

11. sådana elever som avses i 8 e § första stycket och deras vårdnadshavare ges tydlig information om skolans innehåll och inriktning mot fortsatta studier utomlands samt om vad utbildning vid en internationell skola på gymnasienivå kan innebära vid fortsatt utbildning i Sverige, samt

12. skolan följer övriga bestämmelser i denna lag och i andra föreskrifter som avser internationella skolor på gymnasienivå.

Skolinspektionen ska, för annan utbildning än sådan som leder fram till International Baccalaureate, i beslutet om rätt till bidrag ange vilket nationellt program utbildningen ska jämföras med i bidragshänseende. I beslutet ska Skolinspektionen även ange det högsta antal elever som är folkbokförda i Sverige och som omfattas av skolans bidragsrätt.

För att en nystartad skola ska ha rätt till bidrag ska skolan ha ansökt om att bli förklarad som bidragsberättigad före den 1 april kalenderåret innan skolan startar. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om ansökningsförfarandet.

9 §¹⁹

Om inte kommunen och skolan har kommit överens om annat, skall bidraget enligt 8 c § beräknas för ett bidragsår i sänder. Varje bidragsår börjar den 1 januari.

För att en fristående skola som avses i 8 eller 8 b § skall ha rätt till bidrag gäller att skolan har ansökt om att bli förklarad som bidragsberättigad före den 1 april kalenderåret innan det år utbildningen startar.

Om inte kommunen och skolan har kommit överens om annat, ska bidraget enligt 8 c § beräknas för ett bidragsår i sänder. Varje bidragsår börjar den 1 januari.

15 kap.

11 §²⁰

Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om bestämmandet av det bidrag som kommunerna enligt 2 a kap. 17 a §, 2 b kap. 10 och 10 b §§ samt 9 kap. 6, 6 a, 8 a och 8 c §§ är skyldiga att lämna till enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och förskoleklasser samt fristående skolor.

Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om bestämmandet av det bidrag som kommunerna enligt 2 a kap. 17 a §, 2 b kap. 10 och 10 b §§ samt 9 kap. 6, 6 a, 8 a och 8 c §§ är skyldiga att lämna till *enskilt bedriven pedagogisk omsorg*, enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och förskoleklasser samt fristående skolor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för skolhuvudmannen att lämna sådana sakuppgifter om skolverksamheten och sådan verksamhetsredovisning som behövs för uppföljning och utvärdering av verksamheten. Detsamma gäller skyldighet för en kommun att lämna sakuppgifter om verksamheten och sådan verksamhetsredovisning som behövs för uppföljning och utvärdering av förskolverksamheten och skolbarnsomsorgen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunen att lämna uppgifter om verksamheten som behövs för beslut om bidrag till fristående skolor och om hur bidraget till en fristående skola eller annan enskild verksamhet har beräknats.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om skyldighet för huvudmannen för en fristående skola att lämna uppgifter om kommande verksamhet samt ekonomisk redovisning över verksamheten.

1. Denna lag träder i kraft den 28 juni 2010.
2. Bestämmelserna om beräkning av bidrag till pedagogisk omsorg i 2 a kap. 17 a § andra och tredje styckena samt bidragsstorlek enligt

¹⁹ Senaste lydelse 2002:159.

²⁰ Senaste lydelse 2009:670.

2 a kap. 17 a § tionde stycket ska tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2011. Prop. 2009/10:157
Bilaga 4

3. Bestämmelsen i 2 a kap. 19 § om överklagande såvitt gäller beslut om bidrag enligt 17 a § andra och tredje styckena till pedagogisk omsorg och bidragets storlek enligt 17 a § tionde stycket ska tillämpas första gången på beslut som avser bidrag för kalenderåret 2011.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2010-03-09

Närvarande: F.d. regeringsrådet Leif Lindstam, f.d. justitierådet Lars Dahllöf och regeringsrådet Carina Stävberg.

Bidragsvillkor för fristående verksamheter

Enligt en lagrådsremiss den 18 februari 2010 (Utbildningsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av ämnessakkunniga Maud Bergkvist med biträde av departementssekreteraren Anna Barklund.

Förslaget föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

2 a kap. 19 §

Enligt 19 § får vissa beslut av en kommun överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, däribland beslut i ärenden som gäller rätt till bidrag för fristående skolor och enskilda förskolor eller återkallande av sådan rätt enligt 17 § eller gäller bidrag enligt 17 a § andra och tredje styckena. I paragrafen föreslås att även beslut om bidragets storlek enligt 17 a § tionde stycket ska kunna överklagas.

Enligt Lagrådets uppfattning synes det kunna förekomma beslut om bidrag också enligt 17 a § fjärde, femte och åttonde styckena. Vid fördragningen inför Lagrådet har uppgetts att avsikten är att även sådana beslut om bidrag ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Även bestämmelserna i tionde stycket avser bidrag enligt 17 a §. Stycket kan därför enligt Lagrådets uppfattning läggas till i den fjärde strecksatsen och den femte strecksatsen utgå.

Mot denna bakgrund bör, enligt Lagrådet, paragrafen utformas så att den fjärde strecksatsen i paragrafens första stycke ges följande lydelse:

– bidrag enligt 17 a § andra–femte, åttonde och tionde styckena.

Övergångsbestämmelserna

Punkt 2

Enligt punkten ska bestämmelserna om beräkning av bidrag till pedagogisk omsorg i 2 a kap. 17 a § andra och tredje styckena samt bidragsstorlek enligt tionde stycket i samma paragraf tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2011. I paragrafen finns nya före-

skrifter om bestämmande av bidrag också i fjärde, femte och åttonde styckena. Även dessa bestämmelser synes enligt Lagrådets uppfattning böra tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2011. Lagrådet påpekar i detta sammanhang att, i motsats till vad som anges i författningskommentaren, åttonde stycket synes avse inte bara pedagogisk omsorg utan också förskola och fritidshem.

Prop. 2009/10:157
Bilaga 5

Punkten föreslås med även redaktionella ändringar få följande lydelse:

2. De nya bestämmelserna om bidrag enligt 2 a kap. 17 a § tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2011.

Punkt 3

I punkten anges att bestämmelsen i 2 a kap. 19 § om överklagande såvitt gäller beslut om bidrag enligt 17 a § andra och tredje styckena till pedagogisk omsorg och om bidragets storlek enligt tionde stycket i samma paragraf ska tillämpas första gången på beslut som avser bidrag för kalenderåret 2011.

Enligt den föreslagna punkt 2 i övergångsbestämmelserna kommer de nya bestämmelserna om bidrag i 2 a kap. 17 a § att tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2011. Beslut enligt de nya bestämmelserna kommer då inte att kunna omfatta någon tidigare tidsperiod. Det finns därför enligt Lagrådets uppfattning inte något behov av övergångsbestämmelsen i punkt 3.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 mars 2010

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Odell, Ask, Husmark Pehrsson, Larsson, Erlandsson, Torstensson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Carlsson, Littorin, Borg, Sabuni, Billström, Adelsohn Liljeroth, Tolgfors, Krantz, Ohlsson

Föredragande: statsrådet Jan Björklund

Regeringen beslutar proposition 2009/10:157 Bidragsvillkor för fristående verksamheter

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upp- häver eller upprepar ett normgivnings- bemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG- regler
Skollagen (1985:1100)	9 kap. 6 §	
Skollagen (1985:1100)	9 kap. 6 a §	
Skollagen (1985:1100)	9 kap. 8 §	
Skollagen (1985:1100)	9 kap. 8 b §	
Skollagen (1985:1100)	15 kap. 11 §	